СССР Давлат китоб палатаси
Инв.
Гос. книжная палата СССР

БУТУН ДУНЁ ПРОЛЕТАРЛАРИ, БИРЛАШИНГИЗ!

ТОШКЕНТ ОҚШОМИ

ЎЗБЕКИСТОН КП ТОШКЕНТ ШАҲАР КОМИТЕТИ ВА ТОШКЕНТ ШАҲАР СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

№ 48 (5039).

1 МАРТ 1983 й.

СЕШАНБА

Газета 1966 йил 1 июлдан чиқа бошлади.

Баҳоси 3 тийин.

Кеча Тошкентда, В. И. Ленин номли СССР халқлари дўстлиги саройида Ўзбекистон қишлоқ хўжалиги илғорларининг қурултойи бўлиб ўтди.

Қурултой қатнашчилари республика қишлоқ хўжалиги меҳнаткашларининг 1983 йилги социалистик мажбуриятларини якдиллик билан қабул қилдилар.

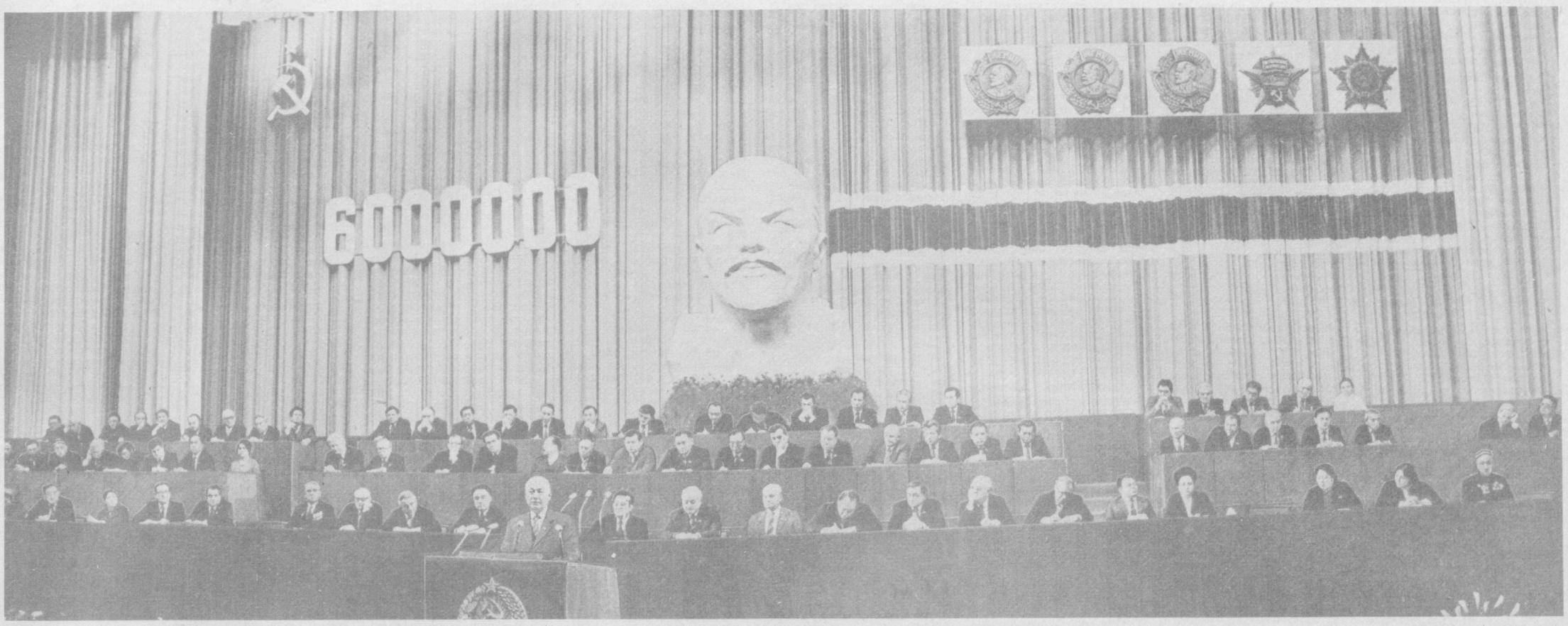

ТОШКЕНТ. Ўзбекистон қишлоқ хўжалик илғорларининг қурултойи. Суратда: қурултой президиуми.

А. Горокрик ва Б. Юсупов фотоси (ЎзТАГ).

ЯНГИ ЗАФАРЛАР БИЛАН ВАТАННИ ҚУВОНТИРАМИЗ!

Республика қишлоқ хўжалиги илғорларининг қурултойидан

Пахтазор ва ғаллазорларнинг қаҳрамонлари, маккажўхорикорлар, чорвадорлар, агросаноат комплекси бошқа тармоқларининг меҳнаткашлари 28 февраль куни республика қишлоқ хўжалиги илғорларининг анъанавий қурултойига тўпландилар.

Қурултой иштирокчилари ўтган йилги ишларни якунлаш, КПСС Марказий Комитети 1982 йил май ва ноябрь Пленумларининг қарорларидан, КПСС Марказий Комитети Бош секретари ўртоқ Ю. В. Андроповнинг докладлари ва нутқларида баён этилган қоида ҳамда хулосалардан келиб чиқадиган талаблар асосида беш йилликнинг учинчи йили вазифаларини белгилаб олиш учун республика пойтахтига келдилар.

Дала ва фермаларнинг меҳнатчилари билан бирга қурултойга олимлар, сув хўжалиги мутахассислари, саноат корхоналари, қурилишлар коллективларининг намояндалари, партия, совет, касаба союз ва комсомол ташкилотларининг вакиллари — хуллас қишлоқ хўжалигини жадал ривожлантириш ишига ўзларининг фидокорона меҳнати билан ҳисса қўшаётган кишилар тўпланишди. В. И. Ленин номли СССР Халқлари дўстлиги саройи залида қардош пахтакор республикалар — Озарбайжон, Тожикистон ва Туркманистондан келган мусобақадош дўстларнинг делегациялари ҳам бор эди.

Бу галги қурултой вўр сиёсий активлик ва меҳнат жўшқинлиги вазиятида ўтмоқда. Республиканинг қишлоқ меҳнатчилари КПСС XXVI съезди белгилаган улуғвор вазифаларни, партия Марказий Комитетининг шундан кейинги Пленумлари қарорларини сабот билан турмушга татбиқ этмоқдалар. Бултур улар қишлоқ хўжалигининг барча тармоқларини ривожлантиришда, деҳқончилик ва чорвачилик маҳсулотларини етиштириш ҳамда тайёрлашни кўпайтиришда салмоқли муваффақиятларга эришдилар. СССР ташкил этилганлигининг 60 йиллиги арафасида ажойиб меҳнат ғалабасига эришиб, ўзларининг Ватан олдидаги интернационал бурчларини шараф билан бажарган пахтакорларнинг қаҳрамонона жасорати алоҳида мақтов ва таҳсинга лойиқдир. Улар мўл-кўл «оқ олтин» ҳосили билан Ватанни янада қувонтирдилар. Ҳамиша бўлганидек, қишлоқ меҳнатчиларининг уюшқоқлиги, маҳорати ва фидокорона меҳнати муваффақиятнинг асоси бўлди. Ўтган йили ғаллакорлар, чорвадорлар, қишлоқ хўжалиги бошқа тармоқларининг меҳнаткашлари ҳам юксак кўрсаткичларга эришдилар. КПСС Марказий Комитети билан Совет ҳукумати республика халқ хўжалигини

ЎЗБЕКИСТОН ҚИШЛОҚ ХЎЖАЛИК ИЛҒОРЛАРИНИНГ ҚУРУЛТОЙИ

1982 ЙИЛ ЯКУНЛАРИ ВА ЎЗБЕКИСТОН ССР ҚИШЛОҚ ХЎЖАЛИК ХОДИМЛАРИНИНГ 1983 ЙИЛГИ СОЦИАЛИСТИК МАЖБУРИЯТЛАРИ

Ўзбекистон ССР Министрлар Совети Раиси ўртоқ Н. Ж. ХУДОЙБЕРДИЕВ доклади

Азиз ўртоқлар!

Барча совет кишилари каби Ўзбекистон меҳнаткашлари ҳам партия XXVI съезди ва КПСС Марказий Комитети 1982 йил ноябрь Пленуми белгилаб берган улуғвор бунёдкорлик режаларини ижодий куч-ғайратга тўлиб-тошган, ватанпарварлик шижоати жўш урган бир вазиятда баланд руҳ билан амалга оширмоқдалар.

Республикамиз меҳнаткашлари программ ҳужжатлар—КПСС Марказий Комитети Бош секретари ўртоқ Ю. В. Андроповнинг КПСС Марказий Комитети 1982 йил ноябрь Пленумида сўзлаган нутқида ва ССР Иттифоқи ташкил этилганлигининг 60 йиллигига бағишланган тантаналарда қилган докладида мамлакатни иқтисодий ва социал ривожлантиришнинг бундан бўёнги бош йўналишлари тўғрисида баён этилган қоидалар, хулосалар ва йўл-йўриқларни ўзларининг жанговар ҳаракат программаси, деб қабул қилдилар.

Республика меҳнаткашлари ўн биринчи беш йилликни янги зафарлар билан нишонламоқдалар. Саноат ва қишлоқ хўжалигида, транспортда, капитал қурилишда ва аҳолига хизмат кўрсатиш соҳасида ўтган икки йилнинг планлари тўла ва ошириб бажарилди. Халқ фаровонлиги муттасил ошиб бормоқда. Бу йил ҳам ишлар яхши бошлаб юборилди.

Республиканинг мувaффақиятлари ғоят катта. Ўзбекистон ССР 1982 йилда КПСС Марказий Комитети, СССР Министрлар Совети, ВЦСПС ва ВЛКСМ Марказий Комитетининг Қизил байроғи билан сурункасига ўнинчи марта мукофотланди. Аммо олдинда янги, яна ҳам кенг ва масъулиятли вазифалар турибди. Бу вазифаларни амалга ошириш куч-ғайратни яна ҳам кўпроқ сафарбар этишни, ички резервлар ва имкониятлардан тўлиқроқ фойдаланишни, ҳар бир участкада, ҳар бир иш жойида давлат ва меҳнат интизомини бутун чоралар билан мустаҳкамлашни талаб этади.

Қишлоқ меҳнаткашлари ўзларининг навбатдаги қурултойига яхши натижалар билан келдилар. Қишлоқ хўжалик маҳсулотларининг барча турларини — пахта, дон, мева-сабзавот, узум, гўшт, сут, тухум, жун, қоракўл, пилла, каноп ва тамаки етиштириш ҳамда давлат йўли билан харид қилиш юзасидан 1982 йилги ҳамда беш йиллик икки йилги планлари тўла ва ошириб бажарилди.

КПСС Марказий Комитети 1982 йил май Пленуми қарорлари асосида ишлаб чиқилган СССР Озиқ-овқат программасига мувофиқ қишлоқ хўжалик ишлаб чиқаришини аҳолининг озиқ-овқат маҳсулотларига ортиб бораётган талаб-эҳтиёжларини тўлароқ қондириш мақсадида қишлоқ хўжалик ишлаб чиқаришини ва у билан боғлиқ саноат тармоқларини янада юксалтириш тадбирлари амалга оширилмоқда.

Совет Ўзбекистони Совет Иттифоқининг асосий пахта базасидир ва шундай бўлиб қолаётганлиги ҳаммага маълум. КПСС Марказий Комитети билан Совет ҳукумати зўр ғамхўрлик қилиб ғоят катта ёрдам бераётганликлари, колхоз ва совхозлар меҳнаткашларининг фидокорона ишлари туфайли Ўзбекистонда пахтачилик юксак суръатлар билан барқарор ривожланмоқда. Кейинги уч йил мобайнида республика Ватанга 6 миллион тоннадан ғоят қимматли хом ашё етказиб бермоқда.

Ўтган йили чигит экишдан бошлаб то ҳосилни йиғиштириб олгунга қадар барча ишлар нақадар оғир шароитларда олиб борилганлиги ҳаммангизга маълум. Вужудга келган қийинчиликларни бартараф этиш, улардан кўриладиган зарарни ниҳоятда камайтириш, мўл ҳосил етиштириш ва йиғиб-териб олиш учун дала меҳнаткашлари, партия, совет ва қишлоқ хўжалик органларининг раҳбарлари, ҳақиқатан ҳам юксак маҳорат, уюшқоқлик ва матонат намунасини кўрсатдилар.

Шаҳар ва посёлкаларнинг юз минглаб меҳнаткашлари, олий ўқув юртларининг студентлари, техникумлар, ҳунар-техника билим юртлари, мактабларнинг ўқувчилари ватанпарварлик ғайрат-шижоати билан пахтазорларга чиқдилар, ҳосилни сақлаб қолишга отландилар.

Пахта учун оғир жангда шарафли зафар қучдик. Эришилган катта ғалаба КПСС Марказий Комитетининг юксак баҳосига сазовор бўлди.

6 миллион тонна пахтанинг 60 процентдан кўпроғи биринчи сортларга топширилди, бу эса 1981 йилдагига қараганда 844 минг тонна кўпдир.

Ҳар гектар майдондан 32 центнердан ҳосил олинди. Энг қимматли ингичка толали пахтадан 463 минг тонна тайёрланди. Бу шундай пахтанинг ўнинчи беш йилликда тайёрланган ўртача йиллик ҳажмидан бир ярим баравар кўпдир.

Қўлга киритилган ғалабада республика барча областлари меҳнаткашларининг фидокорона куч-ғайратлари ўз аксини топган.

110 район, 649 колхоз, 333 совхоз пахта тайёрлаш планини бажарди.

21 районнинг меҳнаткашлари гектар бошига 40 центнердан ошириб ҳосил кўтардилар. Ғиждувон, Гурлан, Хонқа, Хива, Ленин йўли, Боғот, Беруний, Китоб районларининг пахтакорлари ҳар гектар ердан 43—46 центнерга етказиб пахта топширдилар.

Етмиш беш колхоз ва совхоз гектар бошига 45—50 центнердан ҳосил кўтардилар.

1982 йил пахтачилик бригадаларининг рекорд ҳосил олиши учун оммавий ҳаракати бошланганлиги билан ҳам шонли йилдир. Биринчи марта 750 дан зиёд бригада гектаридан ўрта ҳисобда 50—60 центнер ва ундан ҳам кўпроқ пахта олди.

Қишлоқ хўжалик илғорлари, меҳнат новаторларининг ажойиб армияси ўсиб, унинг сафлари кенгайди. Бундай илғорлар ва новаторлар кўп бўлиб, бутун республика улар билан ҳақли равишда фахрланмоқда.

Азиз ўртоқлар, шонли пахтакорларга, механизаторларга, қишлоқ хўжалиги ва сув хўжалиги мутахассисларига «Сельхозтехника», пахта тозалаш заводлари, транспорт ташкилотларининг ходимларига, қишлоқ хўжалик авиацияси учувчиларига, шаҳарлар ва посёлкаларнинг меҳнаткашларига, 1982 йилги социалистик мажбуриятларни бажаришга салмоқли хисса қўшган барча кишиларга Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети, республика Олий Совети Президиуми ва Министрлар Совети номидан, қурултой қатнашчилари номидан чуқур миннатдорчилик изҳор этишга ижозат берғайсиз.

Халқлар ленинча дўстлиги самаралари, пахтакор республикалар аҳ'анавий социалистик мусобақасининг самарали натижалари республика пахтачилиги ютуқларида мужассамлашган. Бугун ҳам биз қурултой минбаридан туриб, мамлакатнинг қардош халқларига улар бераётган сахий ва қимматли ёрдам учун яна сидқидилдан миннатдорчилик изҳор этамиз.

Ўртоқлар!

Ўзбекистон деҳқонлари ўн биринчи беш йилликда 30 миллион тонна пахта етиштириш мажбуриятини олишган. Бинобарин эришилган даражани ҳисобга олиб, бу йил камида 6 миллион тонна пахта етиштириб давлатга сотиш, шунинг тўрт миллион тоннасини машиналар билан териб олиш керак.

Бу осон вазифа эмас. Аммо бу вазифани ҳал этиш учун бизда барча имкониятлар мавжуд бўлиб, гап улардан тўлиқроқ фойдаланишда қолган.

Қолоқ районлар, колхоз ва совхозларни илғорлар даражасига кўтариш — қишлоқ хўжалигининг бошқа тармоқларида бўлгани каби пахтачиликда ҳам катта резервлардан биридир. Ўтган йили 301 хўжалик пахта тайёрлаш планини уддалай олмади, улар 242 минг тонна пахтани кам берди. Қолоқ хўжаликларнинг коллективлари, районларнинг раҳбарлари шу йилги планларни сўзсиз бажарибгина қолмай, 1982 йилги қарзларни ҳам узиш учун ҳамма ишни қилишлари керак.

Ҳосилдорликни бутун чоралар билан ошириш пахтачиликнинг катта резерви бўлиб келди ва шундай бўлиб қолмоқда. Кўпгина колхоз ва совхозларда ҳосилдорлик ҳали паст. Масалан, 1982 йилда 250 колхоз ва совхоз атиги 25 центнердан ҳосил йиғиштириб олди. Ҳосилдорлик бундан ҳам паст бўлган хўжаликлар мавжуд.

Янги ўзлаштириладиган ерлардан фойдаланиш пахта етиштиришни бутун чоралар билан кўпайтиришда ғоят катта аҳамиятга эгадир. Маълумки, бундай ерлар вилтга чалинмаган бўлиб, уларда 108-Ф навли чигит, республиканинг шимолий зоналарида эса С-4727 навли чигит экилганда мўл ҳосил етиштириш мумкин.

Фан-техника тараққиёти ютуқларидан янада тўлиқроқ фойдаланиш, ғўза парваришининг Тошкент индустриал технологиясини ҳамма жойда татбиқ этиш муҳим резервлардир. Тошкент технологиясининг моҳияти механизациялаш юксак даражада бўлгани ҳолда жамики ишлар комплексини ўз вақтида ва сифатли бажаришдан иборатдир.

Конкрет тупроқ иқлим шароитларини ҳисобга олиб, барча хўжаликларда индустриал технологияни кенг жорий этиш партия ва совет ташкилотларининг, Қишлоқ хўжалик министрлиги агросаноат бирлашмаларининг, «Главсредазирсовхозстрой»нинг, ВАСХНИЛ Ўрта Осиё бўлимининг биринчи даражали бурчидир.

Икки яруслн шудгорлаш, тупроқни чуқур юмшатиш, туксизлантирилган чигитни кенг қаторлаб аниқ экиш, пушталарга экиш каби илғор агротехника усулларидан самарали фойдаланиш катта афзалликлар беришини колхоз ва совхозларнинг тажрибаси тасдиқлади. Ғўзани суғориш ва қатор ораларига ишлов беришнинг синалган усулларини кенг қўлланиш туфайли қимматли натижаларга эришилди. Ёнингарчиликдан кейин ҳосил бўладиган қатқалоқни тезда тугатиш чоралари ҳам самаралидир.

Шу билан бирга кейинги йилларнинг тажрибасини умумлаштира туриб, шуни қайд этишга тўғри келадики, кўпгина хўжаликларда агротехникани жиддий равишда бузишга йўл қўйилмоқда, бу эса талайгина ҳосилнинг нобуд бўлишига олиб келмоқда.

Хўш, ана шу бузилишларнинг моҳияти нималардан иборат?

Биринчидан, табиий намликда барвақт муддатларда чигитнинг сифатли, қийғос ва тўла-тўкис ундириб олиниши таъминланмайди. Бу эса қўшимча суғоришни муқаррор талаб этади ва чигитлар кечроқ униб чиқишига олиб келади, ғўзанинг нормал ўсишини ва эрта муддатларда ҳосил тугишини кечиктиради.

Иккинчидан, экинлар кун сайин пухта парвариш қилинмаслиги натижасида ғўза тупининг ўрта қисмидаги энг қимматли ҳосил тугунчалари кўплаб тўкилиб кетади.

Учинчидан, ғўза тупларининг талаб қилинадиган қалинлиги барча далаларда ҳам таъминланаётгани йўқ, жуда кўп сийракликка йўл қўйилмоқда.

Тўртинчидан, серқатнов йўллардан олисдаги кўпгина пахтазорларни бегона ўтлар босиб кетган бўлиб, улар ғўзани нобуд қилаётганлиги кузатилмоқда.

Минерал ва органик ўғитлардан мавжуд тупроқ картограммаларини ҳисобга олган ҳолда фойдаланиш ишида зарур тартиб ҳамма жойда ҳам таъминланган деб бўлмайди. Бир қанча хўжаликларда ҳар бир килограмм тўйимли модда ҳисобига фақат 4—5 килограммдан пахта олинмоқда.

Ишлаб чиқаришнинг барча жараёнларини, айниқса, сермеҳнат йиғим-терим ишларини кенг қўламда комплекс механизациялаштирмай туриб, пахтачиликда мувaффақиятларга эришиб бўлмайди. Бу — бутун қишлоқ хўжалигини ривожлантириш каби шу тармоқни ҳам ривожлантиришнинг бош йўлидир. Бу соҳада каттагина мувaффақиятларга эришилганлиги маълум. Ҳозир хўжаликларда 35 мингтадан кўпроқ пахта териш машинаси бор. Техниканн яхши эгаллаб олган тажрибали механизатор кадрлар етишди. Булгур ниҳоятда ноқулай шароитларда Тошкент областида ҳосилнинг 80 процентдан кўпроғи машиналар билан йиғиштириб олинди. Республиканинг юзлаб механик-ҳайдовчилари 300—350 тоннадан пахта териб бердилар.

Аммо ҳали ғўза парвариши жараёнларини механизациялаш масалалари ҳамма жойда ҳам диққат марказида турибди, деб бўлмайди. Жумладан, ўтган йили бир қанча районларда механизмлар ёрдамида пахта териш ҳажми сезиларли даражада пасайганлиги шундан далолат беради. Масалан, Пешку, Когон, Толлимаржон, Шўрчи районларида етиштирилган ҳосилнинг атиги 10—16 процентн машиналарда териб олинди.

Пахтачиликни комплекс механизациялаш миқёси ортиб бораётганлиги муносабати билан ҳосилни тўла-тўкис йиғиштириб олиш, пахтани яруслар бўйича сифатли териш чигитнинг шикастланишини ва пахтанинг булғанишини камайтириш, ерга тўкилган пахтани йиғиштириб олиш имконини берадиган анча такомиллаштирилган универсал ва комбинацияланган пахта териш машиналари яратишни жадаллаштириш керак бўлур эди.

Ҳосилни пухта ҳимоя қилиш масалалари зўр эътибор берилишини талаб қилади. 200 хилдан кўпроқ қишлоқ хўжалик зараркунандалари ва 20 хил касаллик ғўзага зарар етказиши ҳисоблаб чиқилган. Уларга қарши қатъий кураш олиб борилиши керак. Бунда ғўза ва бошқа экинларни биологик ҳимоя қилиш методлари катта роль ўйнайди. Бу йил 3 миллион гектар ерга шу метод билан ишлов бериш кўзда тутилмоқда.

Экинларга химиявий ишлов беришни қисқартириш йўлидан дадилроқ бораверириш ердаги техникадан кўпроқ фойдаланиш, бу ишда самолётлардан фойдаланишни чеклаш лозим, бу эса атроф-муҳитнинг ифлосланишини анча камайтиради.

Алмашлаб экишни жорий қилиш тупроқ унумдорлигини оширишнинг, мўл ҳосил олишнинг, чорвачилик учун ем-хашак базасини вужудга келтиришнинг ишончли воситаси эканлиги ҳаммага яхши маълум. Масалан, алмашлаб экишни тўла ўзлаштирган Бўка райони хўжаликларининг тажрибасига асосланиш мумкин. Районда ўтган ўн йил мобайнида пахта ҳосилдорлиги 24 центнердан 37 центнерга қадар ошди, пахта етиштириш 52 минг тоннадан 80 минг тоннагача кўпайди, ем-хашак етиштириш 1,5 баравар ортди. Беда ҳосилдорлиги гектар бошига 208 центнерга етди. Сут етиштириш икки баравардан зиёд кўпайди.

Қишлоқ хўжалик министрлиги ўтказган анализ маълумотларига кўра, республикада пахта-беда алмашлаб экиши ёпасига жорий этилган пайтдан буён уни батамом ўзлаштирган хўжаликларда пахта ҳосилдорлигининг ўсиши гектар бошига 8—9 центнерни ташкил этди.

Айрим областлар, районлар, колхозлар, совхозларда алмашлаб экишга етарлича эътибор берилмаяпти. Шу жиҳатдан Қорақалпоғистон АССР, Қашқадарё, Сирдарё, Хоразм областларининг кўпгина хўжаликлари жуда ҳам орқада қолмоқдалар. Бу хўжаликларда алмашлаб экиш атиги 25—45 процент атрофида ўзлаштирилган, холос.

Алмашлаб экишни жорий этиш — давлат аҳамиятига молик катта ишдир. Уни ўзлаштиришга доир ишларни шу йил батамом тугаллаш зарур.

Республикамиз партия ташкилоти пахта етиштиришни янада кўпайтириш вазифаларини ҳал эта бориб, унинг сифатини ошириш проблемасини асосий масала қилиб қўймоқда. Бу соҳада талайгина ишлар олиб борилмоқда. Толасининг хоссалари энг яхши бўлган навлар экиладиган майдонлар кенгайтирилмоқда, ингичка толали пахтанинг ҳиссаси кўпаймоқда.

Шу билан бирга пахта сифати масалалари ҳамон ўткир масала бўлиб қолмоқда. Умумий тайёрлов ҳажмида биринчи ва иккинчи сортлардаги пахта салмоғи ҳозирча паст. Кейинги йилларда пахта толасининг чиқиши сезиларли даражада камайди, кўпгина пахта заводларида ишлаб чиқариш қуйиндилари кўпайди. Фарғона областининг Киров райони хўжаликлари 1981 йилда тайёрлаган пахтадан (ўтган йилги ҳосил ҳали қайта ишланган йўқ) фақат 27,6 процент тола чиқди, қуйиндилар эса 8 процентдан ошиб кетди. Чироқчи, Жалолқудуқ ва Пастдарғом районларининг кўпгина хўжаликларида тайёрланган пахтадан чиқаётган тола жуда камдир.

Агротехника талабларининг, машина терими технологиясининг бузилишига, теримчиларнинг яхши етилмаган хом пахтани теришларига йўл қўйилиши натижасида пахта сифати пасаймоқда. Кўпгина колхоз ва совхозлар тайёрлов пунктларига давлат стандарти йўл қўйиши мумкин бўлган энг юқори нормалардан ҳам ортиқ даражада нам ва булғанган пахта элтиб бермоқдалар.

Пахтани асраш ва уни пахта заводларида қайта ишлаш пайтида йўл қўйилаётган камчиликлар унинг сифатига салбий таъсир қилмоқда. Пахта тозалаш саноати министрлиги пахта заводларининг, айниқса, янги ўзлаштирилган зоналардаги қуритиш-тозалаш цехларининг қувватларини кенгайтиришга эътиборни кучайтириши, қабул этилган пахтани имкони борича қисқа муддатларда қайта ишлашга эришиши зарур.

Уруғчиликни яхши йўлга қўйиш пахта сифатини ошириш учун ҳал қилувчи аҳамиятга эга бўлади. Маълумки, кейинги йилларда республикада сифати яхши ва толаси мўл бўлган янги селекция навлари районлаштирилди. Бироқ, уруғчиликда катта камчиликлар бор. Навларнинг кўплиги шу камчиликлардан биридир. Масалан, булгур Андижон областида 13 та районлаштирилган ва 10 тадан кўп янги нав уруғлик чигит экилди. Умуман республикада фақат 8 та район 1 навдаги, районларнинг 60 процентдан кўпи 3—4 ва ундан ҳам кўпроқ навдаги чигитни экмоқда.

ВАСХНИЛ Ўрта Осиё бўлимига, СоюзНИХИга ҳамда илмий институтларга, республика Қишлоқ хўжалиги министрлигига Жиззах, Сирдарё ва бошқа баъзи областларнинг хўжаликларида етиштирилаётган пахтанинг сифати пастлиги сабабларини чуқур ўрганиб, пахта етиштириш юзасидан илмий тавсиялар бериш топширилган эди. Аммо бу иш охирига етказилгани йўқ. Уни жадаллаштириш муҳимдир.

Пахтакорлар илмий-тадқиқот институтларидан, селекциячи олимлардан вилтга қарши курашнинг самарали усулларини топиш, вилтга чидамли, тезпишар, серҳосил ва сертола пахта навларини яратиш соҳасида янада зўр ғайрат билан иш олиб боришларидан ҳам умидвордирлар. Бизга гектар бошига 50—55 центнер ҳосил берадиган, 40 процентгача тола берадиган, чигити сермой навлар керак.

Туки тўкилган, капсуласларн уруғликларни аниқ миқдорда экиш топшириқлари қатъият билан бажарилиши керак. Бу гап Қорақалпоғистон АССР, Хоразм, Бухоро, Навоий областларининг хўжаликларига, айниқса тааллуқлидир. Чунки, бу областларда шу ишга қилинмоқда. Ялпи сабзавот, полиз маҳсулотлари, картошка, мева ва узум ҳосили ўтган ўн йил мобайнида икки баравардан зиёд кўпайди. Шу беш йилликнинг охирига борибоқ, бу маҳсулотларни етиштириш 6 миллион тоннадан ошиб кетиши керак. Бу эса аҳоли жон бошига шу маҳсулотларни истеъмол қилиш даражасини ошириш ва уни Умумиттифоқ фондига юборишни кўпайтириш имконини беради.

Ихтисослаштирилган пахта заводларини тасарруф этувчи «Ўзсортсемхлопкопром» бирлашмаси республикада икки йилдан бери иш олиб бормоқда. Бу заводларнинг самарали ишлашини таъминлаш, уларга уруғликбоп пахтани узлуксиз етиштириб бериш муҳимдир.

Ҳозир Озиқ-овқат программасини бажариш соҳасидаги ишимизнинг дастлабки баъзи якунлари ҳақида гапириш мумкин.

Ўтган йили республикамизда ҳамма турдаги озиқ-овқат экинлари ва чорвачилик маҳсулотлари етиштириш бирмунча кўпайди, бу эса аҳолини озиқ-овқат маҳсулотлари билан таъминлашни яхшилашга ижобий таъсир ўтказди.

Агар саккизинчи беш йилликда дон етиштириш йиллига ўрта ҳисобда 860 минг тоннани ташкил қилган бўлса, ҳозир 2 миллион 900 минг тоннага етказилди.

Ўтган йилнинг қийин шароитларида ғаллакорлар дон тайёрлаш планини муваффақиятли уддаладилар, Ватан омборига 1 миллион тонна дон топширилди. Маккажўхорикорлар, айниқса салмоқли ҳисса қўшдилар. Кўпгина ихтисослаштирилган маккажўхорикорлик совхозлари ва бригадалари гектар бошига 100—110 центнер маккажўхори дони олдилар.

Сувнинг жуда танқислигига қарамай, илғор шоликорлар ҳам яхши натижаларга эришдилар.

Бу йил колхозлар, совхозларда ва бошқа қишлоқ хўжалик корхоналарида 3 миллион тонна дон етиштирилиши керак. 200 минг гектардан кўпроқ майдонда маккажўхори етиштиришнинг индустриал технологияси қўлланилади. Ҳар бир хўжалик олдида гектар бошига ўрта ҳисобда 100 центнер «каҳрабо дон» ва 500 центнер кўкпоя олиш вазифаси турибди.

Шоли етиштириш агротехникасини такомиллаштириш ва унинг ҳосилдорлигини 60 центнерга етказиш зарур.

Ламкор ва суғориладиган ерларда бугдой ҳамда арпа етиштиришни кўпайтириш, ламкор ерларда чопиқ қилинадиган экинлар, кунгабоқар, дуккакли экинлар, полиз экинлари экишни кенг жорий қилиш лозим. Ламкор ерлардан дуккакли ва озуқа экинлари етиштиришни кўпайтириш мақсадида имкони борича яхшироқ фойдаланиш керак.

Уруғчиликдаги ишлар яхши йўлга қўйилмаганлиги сабабли донни кўпроқ етиштириш имкониятларидан тўлиқроқ фойдаланилмаётир. Дон, шоли ва чорвачилик илмий-тадқиқот институтлари донли ва озуқа экинларининг дастлабки уруғлигини сут олиб бормоқдалар. Улар уруғчилик колхоз ва совхозларини навни янгилаш ва алмаштириш манфаатларини кўзлаб олий репродукциялардаги уруғликлар билан таъминлаш топшириқларини бажармаяптилар.

Кўпгина хўжаликлар уруғлик ғамлаб олиш топшириқларини муттасил бажармай келмоқдалар. Уруғлик донни давлат йўли билан ҳарид қилинадиган донга қўшиб топшириб юборадиган ва ўзларига зарур бўлган уруғликни давлат ресурсларидан олишга умид боғлайдиган хўжалик раҳбарлари ҳам учраб турибди. Бир қанча ғаллакор районларда кондициясиз уруғлар экилишига йўл қўйилмоқда.

Беда уруғини етиштириш 130 тадан кўпроқ хўжаликка сочиб юборилганлигига ҳам эътиборни қаратмоқ керак. Тошкент, Жиззах областлари ва Қорақалпоғистон АССР беда уруғи тайёрлаш планларини бажармаяпти. Қишлоқ хўжалиги ва Мева-сабзавот хўжалиги министрликлари, «Главсредазирсовхозстрой», ВАСХНИЛ Ўрта Осиё бўлими, агросаноат бирлашмалари барча қишлоқ хўжалик экинлари уруғчилигида муносиб давлат тартиби ўрнатишлари лозим. Зарур миқдорда ва юқори сифатли уруғлик етиштирилиши ҳар бир районда, ҳар бир областда таъминланиши лозим.

Озиқ-овқат программасига мувофиқ республикада аҳолини мева-сабзавот маҳсулотлари ва картошка билан таъминлашни яхшилаш соҳасида катта иш қилинмоқда. Ялпи сабзавот, полиз маҳсулотлари, картошка, мева ва узум ҳосили ўтган ўн йил мобайнида икки баравардан зиёд кўпайди. Шу беш йилликнинг охирига борибоқ, бу маҳсулотларни етиштириш 6 миллион тоннадан ошиб кетиши керак. Бу эса аҳоли жон бошига шу маҳсулотларни истеъмол қилиш даражасини ошириш ва уни Умумиттифоқ фондига юборишни кўпайтириш имконини беради.

Сабзавоткорлар билан боғбонларнинг қурултойида уларнинг келгусидаги вазифалари муҳокама қилинади. Шу муносабат билан қуйидаги масалаларга эътиборни қаратиб тўмоқчиман.

Республикамиз хўраки узум ва майиз етиштирувчи катта зонага айланиб бораётганлиги ҳаммага маълум. Келгусида узум етиштиришни йилига 1,5 миллион тоннага ва майиз тайёрлашни 100 минг тоннага етказиш белгиланди. Шу мақсадда 119 та ихтисослаштирилган боғдорчилик-узумчилик совхози ташкил этилди.

Мева-сабзавот хўжалиги министрлиги, Қишлоқ хўжалиги министрлиги, «Главсредазирсовхозстрой» хўраки-майизбоп нав узум берадиган токзорлар барпо этишни бу йил ниҳоясига етказишлари зарур. Боғ ва токзорларнинг ҳосилдорлигини ошириш, униб чиқмаган ерларга қўшимча кўчатлар экиш, камҳосил дарахт ва токлар ўрнига серҳосил кўчатлар ўтқазиш, тоғ этакларида боғдорчиликни кенг ривожлантириш ҳам керак.

Шу муносабат билан республикамизнинг ўзида етиштириш мумкин ва лозим бўлган кўп миқдордаги мевали дарахт ва ток кўчатлари, қаламчалари ва уруғликларини ҳар йили бошқа республикалардан келтириш каби нонормал аҳвол тўғрисида алоҳида гапириб ўтиш лозим.

Қоқи мевага келганда, уни тайёрлашнинг саноат негизларини мустаҳкамлаш билан бир вақтда, ҳар бир колхоз ва совхозда, ҳар бир қишлоқ хонадонида қоқи мева ва майиз тайёрлашни ташкил этиш лозим.

Бу соҳадаги яна бир масалага тўхталиб ўтмоқчиман. Республикамизда қадим замонлардан бери мўлайин маҳсулотлардан мўл ҳосил олиб келаётган зоналар бор. Олтиариқ бодринги, Марғилон турпи, Наманган сабзиси, Бешариқ пиёзи, Дашнобод, Қува, Варғанзи анорлари, Самарқанд майизи, Риштон ўриги, Хоразм қовуни билан донг таратган. Бу маҳсулотларни хўжаликларда ҳам, шунингдек аҳолининг томорқа участкаларида ҳам етиштиришни бутун чоралар билан кўпайтириш керак.

Биз сабзавоткорликни ривожлантириш билан бирга маҳсулотнинг умумий ҳажмини юзасидан белгиланган планлар сўзсиз рўёбга чиқаришлигина эмас,шу билан бирга сабзавот тайёрлаш соҳасидаги ҳамма топшириқлар қатъий белгиланган турлар бўйича бажариладиган тартибни таъминлашга ҳам интилишимиз зарур. Бунда етиштирилган ҳамма ҳосилнинг тўла-тўкис сақлаб қолинишига алоҳида эътибор бериш, маҳсулотни омборларда, базаларда, савдо корхоналарида ташиш ва сақлаш вақтида нобуд бўлишига мутлақо йўл қўймаслик керак.

Пиллачилар ҳам масъулиятли вазифаларни ҳал этишлари керак, уларнинг бурчи бу йил камида 30 минг тонна пилла етиштириб беришдан иборат. Ҳамма жойда пилла қурти боқишга ўз вақтида тайёргарлик кўриш, озуқа базасини кенгайтириш ва мустаҳкамлаш тўғрисида ғамхўрлик қилиш керак.

Бу йил давлатга 320 минг тонна каноп пояси ва 30 минг тонна тамаки сотилиши керак. Мўл ҳосил етиштириш соҳасида Тошкент областининг лубкорлари ва Ўрғут районининг тамакикорлари орттирган тажриба бу топшириқ сўзсиз бажарилишининг мустаҳкам негизидир.

Республикада сув хўжалиги қурилиши кенг миқёсда амалга оширилмоқда. Беш йиллик мобайнида 485 минг гектар янги суғориладиган ер ўзлаштирилиши зарур. Қарши ва Жиззах даштларини жадал ўзлаштириш давом этмоқда. Толлимаржон, Туямўйин, Ҳисорак, Қоровултепа сув омборларини ишга тушириш белгиланган. «Главсредазирсовхозстрой», Мелиорация ва сув хўжалиги министрлиги, Сув хўжалиги қурилиши Давлат комитети, Қишлоқ хўжалиги министрлиги, Мева-сабзавот хўжалиги министрлигининг ва маҳаллий органларнинг аҳолида диққат-эътибори янги ерларни комплекс ўзлаштиришга қаратилиши керак. Шу ўринда ерларни ўзлаштириш билан совхоз посёлкаларини қуриш ўртасидаги мавжуд номутаносибликка камаймаётганлигини уқтириб ўтиш керак. Кўп ҳолларда янги ерлар аввалгидек зарур уй-жойларсиз ва маданий-маиший объектларсиз топширилмоқда. Бу ҳол қўриқ ерлардаги хўжаликларда ишлаб чиқаришни ривожлантиришга халақит бермоқда.

Қорақалпоғистон АССРда, Сурхондарё, Жиззах, Қашқадарё ва бошқа областларда қишлоқ хўжалик оборотига киритилган янги ерлар бир қисми учун сув чиқариш масалалари ҳали тўла-тўкис ҳал этилгани йўқ. Жуда қисқа муддатларда улар сув билан таъминланиши керак, бу йил бирон гектар ер ҳам экилмай қолмаслиги зарур.

Илгаридан суғориб келинаётган ва янгидан экинзорга айлантирилган ерларни мелиоратив жиҳатдан яхши ҳолатда асраш актуал аҳамиятга эгадир. Бу муҳим ишда кўпгина нуқсонлар бор. Янги ерлар камчиликлар билан топширилмоқда, тўла ҳажмда зовурлар билан таъминланмаяпти. Кўпгина хўжаликларда ва районларда коллектор тармоғи, тик ва ётиқ зовурлар сифатининг пастлиги ва яхши ишлатилмаётганлиги, ўз вақтида тозаланмаслиги ва ремонт қилинмаслиги оқибатида улар қониқарсиз ишламоқда, суғориладиган ерлардаги шўр, сизот сувларни чиқариб юбориш таъминланмаяпти, бу эса қишлоқ хўжалик экинлари ҳосилдорлигига салбий таъсир қилмоқда.

Бултур сув энг тақчил келган йиллардан бири бўлди. Бу йил ҳам сув хўжалигидаги вазият жуда мураккаб бўлади, айниқса Сирдарё ҳавзасида сув кам бўлиши тахмин қилинмоқда. Амударё ва бошқа дарёларда ҳам сув етишмаслиги мумкин.

Мана шундай шароитда маҳсулот бирлигига сувни жуда оз сарфлаб, қишлоқ хўжалик экинларидан мўл ҳосил олиш катта аҳамиятга эга. Шу сабабли сувчидан тортиб Мелиорация ва сув хўжалиги ҳамда Қишлоқ хўжалиги министрликларининг мутахассисларигача — ҳамма поғонадаги ходимлар сувдан тежаб-тергаб фойдаланиш масалаларига доимо кўз-қулоқ бўлиб туришлари керак.

Иш шундай ташкил қилинсинки, сув кам бўлишига қарамай ҳар гектар ер ҳар бир бригада ва хўжалик сув билан таъминланадиган бўлсин.

Ҳозир сув ресурсларини қўшимча равишда қидириб топиш ва сувдан тежаб-тергаб фойдаланиш соҳасидаги жамики ишларни жуда қисқа муддатларда бажариш ғоят муҳимдир. Бу ишларга зарур пул ва моддий-техника воситалари ажратилган.

Аммо бу иш ҳамма жойда ҳам кўнгилдагидек суръатда олиб борилмоқда, деб бўлмайди. Ҳали кўпгина насос станциялари ва қудуқлар ремонт қилингани йўқ, қурилаётган станциялар ва қудуқлар учун насосни ишлатишга керакли асбоб-ускуналар етказиб берилмаган. Каналларни бетонлаштириш ишлари суст ўтказилмоқда.

Мелиорация ва сув хўжалиги министрлиги, «Главсредазирсовхозстрой», Сув хўжалиги Давлат комитети, Қишлоқ хўжалиги министрлиги, Мева-сабзавот хўжалиги министрлиги ва Ўрғут районининг тамакикорлари орттирган тажриба бу топшириқ сўзсиз бажарилишининг мустаҳкам негизидир.

Республикада сув хўжалиги қурилиши кенг миқёсда амалга оширилмоқда. Беш йиллик мобайнида 485 минг гектар янги суғориладиган ер ўзлаштирилиши зарур. Қарши ва Жиззах даштларини жадал ўзлаштириш давом этмоқда. Толлимаржон, Туямўйин, Ҳисорак, Қоровултепа сув омборларини ишга тушириш белгиланган. «Главсредазирсовхозстрой», Мелиорация ва сув хўжалиги министрлиги, Сув хўжалиги Давлат комитети, Қишлоқ хўжалиги министрлиги, Мева-сабзавот хўжалиги министрлигининг ва маҳаллий органларнинг аҳолида диққат-эътибори янги ерларни комплекс ўзлаштиришга қаратилиши керак. Шу ўринда ерларни ўзлаштириш билан совхоз посёлкаларини қуриш ўртасидаги мавжуд номутаносибликка камаймаётганлигини уқтириб ўтиш керак. Кўп ҳолларда янги ерлар аввалгидек зарур уй-жойларсиз ва маданий-маиший объектларсиз топширилмоқда. Бу ҳол қўриқ ерлардаги хўжаликларда ишлаб чиқаришни ривожлантиришга халақит бермоқда.

Қорақалпоғистон АССРда, Сурхондарё, Жиззах, Қашқадарё ва бошқа областларда қишлоқ хўжалик оборотига киритилган янги ерлар бир қисми учун сув чиқариш масалалари ҳали тўла-тўкис ҳал этилгани йўқ. Жуда қисқа муддатларда улар сув билан таъминланиши керак, бу йил бирон гектар ер ҳам экилмай қолмаслиги зарур.

Илгаридан суғориб келинаётган ва янгидан экинзорга айлантирилган ерларни мелиоратив жиҳатдан яхши ҳолатда асраш актуал аҳамиятга эгадир. Бу муҳим ишда кўпгина нуқсонлар бор. Янги ерлар камчиликлар билан топширилмоқда, тўла ҳажмда зовурлар билан таъминланмаяпти. Кўпгина хўжаликларда ва районларда коллектор тармоғи, тик ва ётиқ зовурлар сифатининг пастлиги ва яхши ишлатилмаётганлиги, ўз вақтида тозаланмаслиги ва ремонт қилинмаслиги оқибатида улар қониқарсиз ишламоқда, суғориладиган ерлардаги шўр, сизот сувларни чиқариб юбориш таъминланмаяпти, бу эса қишлоқ хўжалик экинлари ҳосилдорлигига салбий таъсир қилмоқда.

Шу муносабат билан бир қанча колхоз ва совхозлар ишидаги нуқсонлар планларнинг бажарилишини қийин аҳволга қўяётганини айтмоқ керак. Бултур 201 та хўжалик гўшт харид қилиш топшириғини бажармади, 298 та хўжалик эса сут топшириш планларининг бажарилишини таъминламади. Чорвачилик комплекслари ва паррандачилик фабрикалари белгиланган топшириқларни бажармадилар. «Ўзптицепром» кейинги йил

ЎЗБЕКИСТОН ҚИШЛОҚ ХЎЖАЛИК ИЛҒОРЛАРИНИНГ ҚУРУЛТОЙИ

1982 ЙИЛ ЯКУНЛАРИ ВА ЎЗБЕКИСТОН ССР ҚИШЛОҚ ХЎЖАЛИК ХОДИМЛАРИНИНГ 1983 ЙИЛГИ СОЦИАЛИСТИК МАЖБУРИЯТЛАРИ

(Боши иккинчи бетда).

Чорвачиликни ихтисослаштириш ва концентрациялаш йўлини изчиллик билан амалга ошириш, саноат ва хўжаликлараро комплексларни вужудга келтириш билан бирга ҳар бир колхоз ва совхозда бу тармоқни жадал ривожлантиришга эришиш керак. Уларнинг ҳаммасида ҳар 100 гектар ҳайдаладиган ер ҳисобига чорва мол боқиш ва чорвачилик маҳсулоти етиштиришнинг энг мақбул нормалари даражасига чиқиб олиш лозим.

Чорвачиликдаги ҳамма планларимизнинг муваффақиятли бажарилиши пировард натижада ем-хашакнинг етарли бўлишига боғлиқ. Ҳар бир хўжаликда, районда, ҳар бир областда дағал ва ширали ем-хашакка бўлган эҳтиёжни тўлатўкис қондириш учун ем-хашак етиштириш тубдан яхшиланиши керак. Суғориладиган ерларда бутун йил давомида озуқа экинларини аралаштириб, оралатиб ва такрорий экиш жорий қилиниши зарур.

Республикада наслчилик иши билан шуғулланувчи илмий-ишлаб чиқариш бирлашма наслчилик ишини жуда қисқа муддатларда тубдан яхшилаши лозим.

Қоракўлчилик соҳасида ҳам масъулиятли вазифалар турибди. Чорва қипловнинг раҳбарлари ҳар бир шахсий хўжаликда сигир, қўйлар, парранда бўлиши тўғрисида ғамхўрлик қилиши керак.

Балиқчилик озиқ-овқат ресурсларини кўпайтиришнинг катта резервидир. Балиқ хўжалиги Давлат комитети барча балиқ хўжаликларини яқин 1—2 йилда лойиҳа қуввати даражасига етказиши лозим.

Колхоз ва совхозларда, ўрмон хўжаликларида ва шахсий хўжаликларда қуёнчилик ва асаларичиликни ривожлантириш соҳасидаги ишни ҳам кучайтириш зарур.

Ўртоқлар! Агросаноат комплексини ривожлантириш борасидаги ҳамма планларимиз қишлоқдаги қурилиш билан узвий равишда боғланган. Қишлоқ қурилиши миқёси йил сайин ўсиб бормоқда. Бу йил капитал маблағ ҳажми 2 миллиард 600 миллион сўмдан ошади. Қурилиш ташкилотлари планда кўзда тутилган ҳамма ишлаб чиқариш қувватлари, шунингдек уй-жой бинолари, мактаблар, болалар боғчалари ва бошқа маданий-маиший объектлар сўзсиз ишга туширилишини таъминлашга мажбурдирлар. Янги совхозларда уй-жой бинолари, водопровод қурилишини тезлаштириш, посёлкаларни ободонлаштириш ва кўкаламзорлаштириш зарур.

Қишлоқ аҳолисининг уй-жой шароитларини, уларга савдо, маиший, медицина, коммунал ва маданий хизматни яхшилаш масалаларини ҳал қилиш орқали кадрларни сақлаб қолдирдик. Саноатда янгилик тўқимачилик касби обрў-эътибори ўсишини таъминлади. Ёшлар ҳунар-техника билим юртларига, фабрикаларга кела бошладилар.

Реконструкция давомида ташкилотчилик иши соҳасида орттирилган тажриба Озиқ-овқат программасининг бир қатор масалаларини ҳал қилишга тезроқ ўтишга ёрдам берди. В. И. Ленин номидаги Бутуниттифоқ қишлоқ хўжалик фанлари академияси билан ҳамкорликда унча бой бўлмаган Ноқоратупроқ экинзорларимизнинг имкониятларини таҳлил қилиш учун кўпгина куч сарфладик. Ҳозир ердан янада омилкорлик билан фойдаланишнинг, чорвачиликни ривожлантиришнинг йўллари белгилаб олинди. Халқ қурилиши усулида енгиллаштирилган конструкциялардан қисқа муддатда ўн минг тонна гўшт етиштиришга мўлжалланган «Лесная» ўрдакчилик фабрикасини, юз минг бош чўчқа боқишга мўлжалланган «Боровое» ва 54 минг бош чўчқа боқиладиган «Ворожино» комплексларини бунёд этишга муваффақ бўлдик. Иирик теплица комплекслари қурилди, эндиликда биз Иваново яқинида 32 гектарли бутун бошли ёпиқ агрошаҳарчага эга бўлиб турибмиз.

Бу муваффақиятларнинг омили нимада бўлди? Одамларни сафарбар қилишга, уларни қизиқтиришга муваффақ бўлдик. Бунда коммунистларнинг шахсий ибрати алоҳида роль ўйнади. Бизда нима бор эди? Бизда озиқ-овқат, агар таъбир жоиз бўлса, «обкомнинг» жуда муҳим қурилиши бор эди. Қолган қурилишларга таъсир қилмай ва зарар келтирмай олиб бориларди. Эҳтимол, бу бошқаларга таъзирдир. Чунки, бу ерда, бу халқ қурилишларида одамлар баъзи қурилиш ташкилотларидагига нисбатан кўпроқ уюшқоқлик ва унум билан ишлашарди. Уларнинг холис ишлашларини айтмай қўя қолай. Бир сўз билан айтганда, бизнинг умумий натижалар бўйича қишлоқ биноқорларимизга РСФСР Министрлар Советининг кўчма Қизил Байроғи берилганида, биз бу қарор билан келишишимиз мумкин эмаслигини айтдик. Чунки белгиланган иш ҳажмини бажаришда ҳал қилувчи нарса бинокорлар қўшган ҳисса эмас, балки саноатнинг, шаҳарликларнинг улуши асосий роль ўйнаганлигини ҳар бир киши яхши биларди. Биз байроқни қайтариб бердик. Фақат шундай қилиш керак. Одамлар бизни қўллаб-қувватлашди. Бу ҳисобот маълумотларни турли йўллар билан бузиб кўрсатишга уринувчилар учун қандай сабоқ бўлганлигини тасаввур қилиб кўринг.

М. Мусахонов. Владимир Григорьевич, сизларнинг бу соҳадаги тажрибангизни биз биламиз. Чунки у КПСС Марказий Комитети томонидан маъқулланган. Биз ҳашар деб юритадиган халқ қурилиши усулидан фойдаланяпмиз. Мана, яқинда биз ҳам ҳаммамиз бир бўлиб жуда кераклн бўлган пахта тозалаш заводини икки йил ўрнига тўрт ойда қуриб битказдик.

Сиз одамларни руҳлантириш, сафарбар қилиш ҳамма вақт муҳим деганингизда ҳақсиз.

Чорвачиликни юксалтириш билан боғлиқ ишлар ва воқеалар хотирамда шундоққина турибди. Бу йўналишда катта ишларни бошлаб юбордик. Унинг натижалари ҳозирданоқ кўзга ташланмоқда: хўжаликларда қорамоллар, энг аввало, соғин сигирлар миқдори кескин ошди. Сўнгги олти йил ичида сут етиштириш қарийб икки баравар кўпайди. Бу вақтда гўшт реализация қилиш 1,8 тухум етиштириш 1,9 марта ўсди.

Бунга қандай эришдик? Одамлар ҳузурига йўл олдик. Нима ва қандай қилиш кераклигини биргаликда ўйладик. Энг аввало, колхозлар ва совхозларда фермаларни тиклашга, ҳар бир корхонада ёрдамчи хўжалик ташкил қилишга қарор бердик. Агар таъбир жоиз бўлса, белгиланган тадбирларнинг бажарилиши устидан қаттиқ назорат ўрнатдик.

Умуман олганда, агар биз партия иши самарадорлигини ошириш, иш услубини такомиллаштириш тўғрисида гапирадиган бўлсак, биринчи навбатда ишни назоратни яхшилашдан бошлаш керак.

В. Клюев. Албатта, назорат ҳал қилувчи роль ўйнайди.

Назорат қилиш... Муҳим, ҳал қилувчи масала. Лекин қандай қилиб назорат қилиш керак? Буни турлича амалга ошириш мумкин. Кейинги пайтларда областга кўплаб бригадалар, комиссиялар, келди... Бунда ишларнинг аҳволи таҳлил қилинди. Янги бир фикрни айтай. Бу тавсиялардир. Бу-ларнинг ҳаммаси яхши. Ёрдам учун раҳмат. Аммо бу ўринда бизни нима хафа қилди? Ҳар бир воқеадан кейин янги тадбирлар тузиш, янги планлар ишлаб чиқиш тўғрисидаги истаклар, ҳатто талаблар кишини ранжитади. Агар шу йўлдан борилса, у ҳолда биз ҳеч қачон кампаниячиликдан, қоғозбозликдан, бюрократик иш услубидан халос бўла олмаймиз. Бу ўринда ҳамма биргаликда илгари ишлаб чиқилган, қабул қилинган тадбирлар нима учун бажарилмади, сифатли планлар нима учун қоғозда қолиб кетди, деган масалани ўйлаб кўриш, бунинг айбдорларини топиш керак эди.

Мана бу мисолни олиб кўрайлик. Реконструкциялаш ва техник жиҳатдан қайта қуроллантиришдан сўнг ишлаб чиқилган тадбирларга кўра, бизда газлама тўқиш 1988 йилда 550 миллион квадрат метрга етиши керак. Шунга қарамай, СССР Давлат план комитети, СССР Енгил саноат министрлиги қурилишлар рўйхатига қўшмади 484,1 миллион сўмлик капитал маблағ ҳажмига тенг 14 та объектни киритмади. Агар зарур чоратадбирлар зудлик билан кўрилмаса, газлама ишлаб чиқариш ўсишини анча камайтириб юборади.

М. Мусахонов. Қарорлар қанчалик сифатли ишлаб чиқилмасин, улар ижчиллик ва қатъият билан амалга оширилишига муҳтождир. Фикримча, ўтказилаётган барча тадбирлар ишга хизмат қилишига қатъият билан эришишимиз зарур. Баъзан эса гўё иш қизигандай туюлади. Пленумлар, бюро мажлислари, ҳар хил семинарлар, турли-туман конференциялар ўтказилади. Қарорлар қабул қилинади. Иш эса олға силжимайди.

Биз ўзимизда у ёки бу тадбирни ўтказишдан олдин, хўш, бу тадбир бизга нима беради, деб ўз-ўзимизга савол берамиз. Эҳтимол, шу тадбирсиз ҳам ишимиз юришиб кетар. Мажлисбозлик, оғиз кўпиртиришларга қарши курашамиз. Гапдонларни тўхтатмоқдамиз. Жонли ишни гапбозлик билан алмаштиришни хоҳловчилар эса, афсуски, ҳали оз эмас.

Маълумки, муваффақият гарови — ташаббускорлик, изланишдир. Бу нарса ҳар қандай ишда, айниқса, ўз моҳиятига кўра ижодий иш бўлган партия ишида жуда керакдир. Баъзи жойларда эса бунинг ўрнига регламентация, уюшқоқсизлик устунлик қилмоқда. Баъзи секретарлар бошқа органларнинг ўрнини алмаштириб, ҳамма ишни ўз зиммаларига оладилар, раҳбарларни мустақилликдан маҳрум қиладилар.

Биз ташаббускорлик учун майдон яратишга интилмоқдамиз. Ўзбекистонда пахта етиштиришнинг Тошкент технологияси деб ном олган илғор усули кенг ёйилмоқда. Бу усул ҳосилни эрта етилтириш ва ундан юқори ҳосил олишни таъминловчи тадбирлар комплексидир. Бу — механизаторлар, агрономлар, коллективлар раҳбарлари, партия ходимлари ижодидир. Область партия комитети уларнинг таклифларини системалаштирди, тажрибани кўпчилик мулкига айлантирди. Шу туфайли республика шароитида шимолий ҳисобланган бизнинг областда йилдан-йилга давлатга «оқ олтин» сотиш планларини қисқа муддатларда бажариш ва ошириб бажариш имкони туғилди.

В. Клюев. Сиз, Мирза Маҳмудович, жуда қизиқ масалани тилга олиб ўтдингиз. Албатта, партия ходимига технологияга аралашиш гўё керакмасга ўхшайди. Аммо... Мен бунда конкрет вазиятга қараб, иш тутиш лозим, деб ўйлайман. Айтайлик, чорвачиликни интенсивлаш, озуқа базасини мустаҳкамлаш, озуқа экинлари экиладиган майдонларни кенгайтириш, улар ҳосилдорлигини кескин оширишни талаб қилиши хусусида ҳеч ким баҳслашмайди. ВАСХНИЛ олимлари колхоз ва совхозларга қора шудгорларни кенгайтиришни маслаҳат беришади. Бизнинг областда эса бундай имкониятлар деярли йўқ. Қишлоқ хўжалиги министрлигидагилар эса бунга қатъиян қаршилик кўрсатишади: ғалла экинзорлари камайиб кетар эмиш. Технология масаласи-чи? Унга ҳам аралашиш керакмасми?

Яхши, аралашмаймиз. Унда аҳвол нима бўлади? Яна мисол келтирай. Бизнинг областимиз зиғир планини бажара олмади. Мутахассислар унинг сабабларини таҳлил этишди. Шунда ҳамма гап муддатларда эканлиги маълум бўлди. Кимки эртароқ экиан бўлса, у ҳосил олди. Кечикканлар эса, кўп нарсадан маҳрум бўлиб қолдилар.

Албатта, «назорат қилиш»нинг муҳим шакли — кадрлар танлашни яхшилашдир. Шунга эришиш керакки, ҳар бир киши тўғри қарорга кела билсин, ҳар бир киши ўз жойида топшириқлан ишга юксак масъулият билан чуқур ёндашсин. Бу ғап ҳамма даражадагиларга тегишли. Шу нарса таъминланган чоғда аралашиш ўз-ўзидан йўқолади. Бироқ, ҳозирча бунга эришиб бўлмаяпти. Шу туфайли область партия комитети министрликлар, идоралар бизга ағдараётган масалаларни ҳал қилишга баъзан мажбур бўляпти.

М. Мусахонов. Улар кўпинча ўзларига бўйсунувчи корхоналарнинг планларини камайтириш томонга таҳрир қилишга интилишади. Масалан, фақат 1982 йилнинг ўзида бизда 122 та корхона плани турли министрликлар ва идоралар томонидан камайтирилди. Область партия комитетининг қатъияти туфайли охир оқибатда планларнинг камайтирилишига йўл қўйилмади.

Турли йўллар билан таъсир ўтказишга тўғри келади. Зарурат туғилганда, бюро мажлисларига, пленумларга министрларни, идораларнинг раҳбарларини таклиф қиламиз. Агар улар билан умумий тил топа олмасак, республика Компартияси Марказий Комитетига мурожаат қиламиз. КПСС Марказий Комитети 1982 йил ноябрь Пленумида таъкидлаб ўтилганидек, барча бўғинларда интизомни мустаҳкамлаш, талабчанликни ошириш, инерция кучини енгиш, ишёқмас, кўзбўямачи одамлардан қатъият билан халос бўлиш керак. Область партия комитети шундай йўлни қатъийлик билан олиб боришга қаракат қиляпти.

В. Клюев. Сиз енгил ҳаёт ва шовқин-суронли самарадорликни яхши кўрувчи кишилар ҳовурини босиб қўйишга кўпинча тўғри келишига эътиборни қаратдингиз. Қарабсизки, бир ўртоқ, хўжалик механизмининг такомиллашмаганини баҳона қиляпти. Тўғри, бу камчилик бор, биз уни тузатиш учун ҳали кўп иш қилишимиз даркор. Лекин шуни қарангки, хўжалик юритиш практикасидаги энг кўп қўпол хатолар, қонунлар ва шартларни бузишга кўпинча ё ўз соҳасини яхши билмайдиган кишилар йўл қўяди, баъзан эса мавжуд қийинчиликлар соясида уни қалқон қилиб, энг аввало, ўзининг тор мақсадлари йўлида фойдаланадилар. Ҳақиқий, объектив қийинчиликларни баъзи учар хўжалик ходимларининг «мумкин бўлган жойдан» юлиб олишга бўлган чайқовчилик интилишидан аниқ фарқлаб олиш муҳимдир.

Бу ўринда бошланғич партия ташкилотлари янада принципиалроқ позицияда туришлари керак. Сизнинг республикангизда бўлгани каби бизнинг областда ҳам КПСС Марказий Комитетининг сўнгги қарорларидан хулоса чиқармаган коллективни тополмайсиз. Партия бу қарорларда бажарилган ишларни жуда ўткирлик ва талабчанлик билан баҳолади ва янги вазифаларни қўйди. Биз жойлардаги бошланғич партия ташкилотлари коллективларни ижодий меҳнатга тўлароқ сафарбар қилишларига интилмоқдамиз.

* * *

Суҳбат давомида бу катта проблеманинг бошқа жиҳатлари ҳам тилга олиб ўтилди. Суҳбатдошлар омма орасидаги ишларни такомиллаштириш, қабул қилинган планлар ва мажбуриятларнинг сўзсиз бажарилишига эришиш керак, деган фикрда якдил эдилар.

Суҳбатни «Правда»нинг махсус мухбири А. ЧЕРНЯК ёзиб олди.

(«Правда», 1983 йил 27 февраль).

ҲАРАКАТ ВА НАТИЖАЛАР

Партия ҳаёти: бизни нималар ҳаяжонлантираётгани тўғрисидаги суҳбатлар

«Правда»да эълон қилинган «Ишимиз услуби» (1983 йил 19 февраль) мақоласи газетхонларда катта қизиқиш уйғотди. Хўш, коммунистлар ҳаракати самарадорлигини қандай ошириш мумкин? Албатта, бу савол кўпларни ҳаяжонлантирмоқда. Бу Иваново ва Тошкент области партия комитетлари биринчи секретарлари В. Г. КЛЮЕВ ва М. М. МУСАХОНОВлар суҳбатининг асосини ташкил этди.

Иваново ва Тошкент областлари кўп йиллардан бери мусобақалашиб келади. Бутуниттифоқ социалистик мусобақасида неча марталаб ғолиб чиқишган. Ташкилотчилик ва сиёсий ишларда катта тажриба тўпладилар. Пахтакорлар ва тўқимачиларнинг вакиллари инқилоб шон-шуҳрати билан нурафшон бўлган биринчи Советлар диёрида ва қўшни Ўзбекистонда учрашиб туришади. Область партия ташкилотларининг раҳбарлари ҳам учрашиб туришади, етилган муаммоларни муҳокама қилишади. Хуллас, бугунги суҳбатдошлар бир-бирларини анчадан бери яхши билишади.

* * *

В. Клюев. Мирза Маҳмудович, суҳбатимизни ишимиз ҳақида, унинг самарадорлиги тўғрисидаги фикрлашувдан бошласак. Баъзан у ёки бу партия комитети кўп ишлаётгандай кўринади. Бироқ, керакли натижаларни ололмайди. Нега? Назаримда, кучни сочиб юборади. В. И. Ленин айтганидек, самарадорликка эришиш учун асосий бўғинни тўғри ажратиб олиш муҳимдир. Ажратиб олгач эса, оммани кўтариш, уларни қўйилган масалаларни ҳал қилишга сафарбар эта олишни билиш керак.

Тўқимачилик корхоналари реконструкциясини олайлик. Биз бу ишни мана уч беш йилликдан бери амалга оширяпмиз. Ахир биздаги Ватанимизда ишлаб чиқарилаётган газламанинг ҳар беш метрдан бири тўқилади. Енгил саноатнинг 70 дан зиёд корхонаси бор. Уларнинг аксарияти эски фабрикалардир. Айтайлик, Катта Иваново мануфактурасига 240 йил бўлди. Имкони борича унинг кучидан тўла фойдаландик. Бироқ, вақт ўтяпти. Олдимизда энди нима қилиш керак, деган масала кўндаланг бўлди. Янги фабрикалар қуриш керакми ёки эскиларини қайта жиҳозлаш зарурми? Реконструкция қилишга қарор бердик. Яширмайман, бу ғоянинг мухолифлари ҳам бўлди. Шунинг учун реконструкциянинг афзалликларини исботлашга, коллектив равишда ишлаб чиқилган нуқтаи назарни қаттиқ туриб ёқлашга тўғри келди.

М. Мусахонов. Афсуски, баъзи министрликлар ва идораларнинг ходимлари ҳаммиша ҳам жойлардан берилаётган, ҳар томонлама асосланган илтимосларга оператив муносабатда бўлавермайдилар. Албатта, улар энг аввало, давлат манфаатларини ҳисобга оладилар. Баъзан эса, ҳеч тушуниб бўлмайдиган ишлар юз беради. Масалан, биз капролактам ишлаб чиқариш бўйича қувватларни барвақт ишга тушириш учун жуда кўп куч ва ғайрат сарфладик. Иттифоқ министрлигида бизнинг ташаббусимизни рағбатлантиришди. Кейин эса бу қувватлар учун хом ашё ажратишни планлаштиришни «унутиб» қўйганликлари маълум бўлди. Биз хом ашё ажратишишнинг планга киритилишига эришганимизга қарамай, унинг таъминотида узилишлар бўлиб турибди.

В. Клюев. Ҳа, бундай воқеалар учраб туради.

М. Мусахонов. Баъзи ўртоқлар масала ҳал қилинаётганда қаттиқ туриб олсангиз, ҳафа ҳам бўлишади.

В. Клюев. Бу ўринда, халқда айтилганидек, «ҳақиқат ҳамма нарсадан қимматдир». Биз фактларга асосланиб, давлатга реконструкция қилиш анча арзонга тушишини исботлаб бердик. Меҳнат қилиш учун нормал шарт-шароитларни яратиш билан бир вақтда йўл-йўлакай социал маданий-маиший муассасалар ва уй-жой қурилиши масалаларини ҳал қилиш орқали кадрларни сақлаб қолдик. Саноатда янгилик тўқимачилик касби обрў-эътибори ўсишини таъминлади. Ёшлар ҳунар-техника билим юртларига, фабрикаларга кела бошладилар.

Реконструкция давомида ташкилотчилик иши соҳасида орттирилган тажриба Озиқ-овқат программасининг бир қатор масалаларини ҳал қилишга тезроқ ўтишга ёрдам берди. В. И. Ленин номидаги Бутуниттифоқ қишлоқ хўжалик фанлари академияси билан ҳамкорликда унча бой бўлмаган Ноқоратупроқ экинзорларимизнинг имкониятларини таҳлил қилиш учун кўпгина куч сарфладик. Ҳозир ердан янада омилкорлик билан фойдаланишнинг, чорвачиликни ривожлантиришнинг йўллари белгилаб олинди. Халқ қурилиши усулида енгиллаштирилган конструкциялардан қисқа муддатда ўн минг тонна гўшт етиштиришга мўлжалланган «Лесная» ўрдакчилик фабрикасини, юз минг бош чўчқа боқишга мўлжалланган «Боровое» ва 54 минг бош чўчқа боқиладиган «Ворожино» комплексларини бунёд этишга муваффақ бўлдик. Иирик теплица комплекслари қурилди, эндиликда биз Иваново яқинида 32 гектарли бутун бошли ёпиқ агрошаҳарчага эга бўлиб турибмиз.

Бу муваффақиятларнинг омили нимада бўлди? Одамларни сафарбар қилишга, уларни қизиқтиришга муваффақ бўлдик. Бунда коммунистларнинг шахсий ибрати алоҳида роль ўйнади. Бизда нима бор эди? Бизда озиқ-овқат, агар таъбир жоиз бўлса, «обкомнинг» жуда муҳим қурилиши бор эди. Қолган қурилишларга таъсир қилмай ва зарар келтирмай олиб бориларди. Эҳтимол, бу бошқаларга таъзирдир. Чунки, бу ерда, бу халқ қурилишларида одамлар баъзи қурилиш ташкилотларидагига нисбатан кўпроқ уюшқоқлик ва унум билан ишлашарди. Уларнинг холис ишлашларини айтмай қўя қолай. Бир сўз билан айтганда, бизнинг умумий натижалар бўйича қишлоқ биноқорларимизга РСФСР Министрлар Советининг кўчма Қизил Байроғи берилганида, биз бу қарор билан келишишимиз мумкин эмаслигини айтдик. Чунки белгиланган иш ҳажмини бажаришда ҳал қилувчи нарса биноқорлар қўшган ҳисса эмас, балки саноатнинг, шаҳарликларнинг улуши асосий роль ўйнаганлигини ҳар бир киши яхши биларди. Биз байроқни қайтариб бердик. Фақат шундай қилиш керак. Одамлар бизни қўллаб-қувватлашди. Бу ҳисобот маълумотларни турли йўллар билан бузиб кўрсатишга уринувчилар учун қандай сабоқ бўлганлигини тасаввур қилиб кўринг.

М. Мусахонов. Владимир Григорьевич, сизларнинг бу соҳадаги тажрибангизни биз биламиз. Чунки у КПСС Марказий Комитети томонидан маъқулланган. Биз ҳашар деб юритадиган халқ қурилиши усулидан фойдаланяпмиз. Мана, яқинда биз ҳам ҳаммамиз бир бўлиб жуда кераклн бўлган пахта тозалаш заводини икки йил ўрнига тўрт ойда қуриб битказдик.

Сиз одамларни руҳлантириш, сафарбар қилиш ҳамма вақт муҳим деганингизда ҳақсиз.

Чорвачиликни юксалтириш билан боғлиқ ишлар ва воқеалар хотирамда шундоққина турибди. Бу йўналишда катта ишларни бошлаб юбордик. Унинг натижалари ҳозирданоқ кўзга ташланмоқда: хўжаликларда қорамоллар, энг аввало, соғин сигирлар миқдори кескин ошди. Сўнгги олти йил ичида сут етиштириш қарийб икки баравар кўпайди. Бу вақтда гўшт реализация қилиш 1,8, тухум етиштириш 1,9 марта ўсди.

Бунга қандай эришдик? Одамлар ҳузурига йўл олдик. Нима ва қандай қилиш кераклигини биргаликда ўйладик. Энг аввало, колхозлар ва совхозларда фермаларни тиклашга, ҳар бир корхонада ёрдамчи хўжалик ташкил қилишга қарор бердик. Агар таъбир жоиз бўлса, белгиланган тадбирларнинг бажарилиши устидан қаттиқ назорат ўрнатдик.

Умуман олганда, агар биз партия иши самарадорлигини ошириш, иш услубини такомиллаштириш тўғрисида гапирадиган бўлсак, биринчи навбатда ишни назоратни яхшилашдан бошлаш керак.

В. Клюев. Албатта, назорат ҳал қилувчи роль ўйнайди.

Назорат қилиш... Муҳим, ҳал қилувчи масала. Лекин қандай қилиб назорат қилиш керак? Буни турлича амалга ошириш мумкин. Кейинги пайтларда областга кўплаб бригадалар, комиссиялар, келди... Бунда ишларнинг аҳволи таҳлил қилинди. Янги бир фикрни айтай. Бу тавсиялардир. Буларнинг ҳаммаси яхши. Ёрдам учун раҳмат. Аммо бу ўринда бизни нима хафа қилди? Ҳар бир воқеадан кейин янги тадбирлар тузиш, янги планлар ишлаб чиқиш тўғрисидаги истаклар, ҳатто талаблар кишини ранжитади. Агар шу йўлдан борилса, у ҳолда биз ҳеч қачон кампаниячиликдан, қоғозбозликдан, бюрократик иш услубидан халос бўла олмаймиз. Бу ўринда ҳамма биргаликда илгари ишлаб чиқилган, қабул қилинган тадбирлар нима учун бажарилмади, сифатли планлар нима учун қоғозда қолиб кетди, деган масалани ўйлаб кўриш, бунинг айбдорларини топиш керак эди.

Мана бу мисолни олиб кўрайлик. Реконструкциялаш ва техник жиҳатдан қайта қуроллантиришдан сўнг ишлаб чиқилган тадбирларга кўра, бизда газлама тўқиш 1988 йилда 550 миллион квадрат метрга етиши керак. Шунга қарамай, СССР Давлат план комитети, СССР Енгил саноат министрлиги қурилишлар рўйхатига қўшмади 484,1 миллион сўмлик капитал маблағ ҳажмига тенг 14 та объектни киритмади. Агар зарур чоратадбирлар зудлик билан кўрилмаса, газлама ишлаб чиқариш ўсишини анча камайтириб юборади.

М. Мусахонов. Қарорлар қанчалик сифатли ишлаб чиқилмасин, улар ижчиллик ва қатъият билан амалга оширилишига муҳтождир. Фикримча, ўтказилаётган барча тадбирлар ишга хизмат қилишига қатъият билан эришишимиз зарур. Баъзан эса гўё иш қизигандай туюлади. Пленумлар, бюро мажлислари, ҳар хил семинарлар, турли-туман конференциялар ўтказилади. Қарорлар қабул қилинади. Иш эса олға силжимайди.

Биз ўзимизда у ёки бу тадбирни ўтказишдан олдин, хўш, бу тадбир бизга нима беради, деб ўз-ўзимизга савол берамиз. Эҳтимол, шу тадбирсиз ҳам ишимиз юришиб кетар. Мажлисбозлик, оғиз кўпиртиришларга қарши курашамиз. Гапдонларни тўхтатмоқдамиз. Жонли ишни гапбозлик билан алмаштиришни хоҳловчилар эса, афсуски, ҳали оз эмас.

Маълумки, муваффақият гарови — ташаббускорлик, изланишдир. Бу нарса ҳар қандай ишда, айниқса, ўз моҳиятига кўра ижодий иш бўлган партия ишида жуда керакдир. Баъзи жойларда эса бунинг ўрнига регламентация, уюшқоқсизлик устунлик қилмоқда. Баъзи секретарлар бошқа органларнинг ўрнини алмаштириб, ҳамма ишни ўз зиммаларига оладилар, раҳбарларни мустақилликдан маҳрум қиладилар.

Биз ташаббускорлик учун майдон яратишга интилмоқдамиз. Ўзбекистонда пахта етиштиришнинг Тошкент технологияси деб ном олган илғор усули кенг ёйилмоқда. Бу усул ҳосилни эрта етилтириш ва ундан юқори ҳосил олишни таъминловчи тадбирлар комплексидир. Бу — механизаторлар, агрономлар, коллективлар раҳбарлари, партия ходимлари ижодидир. Область партия комитети уларнинг таклифларини системалаштирди, тажрибани кўпчилик мулкига айлантирди. Шу туфайли республика шароитида шимолий ҳисобланган бизнинг областда йилдан-йилга давлатга «оқ олтин» сотиш планларини қисқа муддатларда бажариш ва ошириб бажариш имкони туғилди.

В. Клюев. Сиз, Мирза Маҳмудович, жуда қизиқ масалани тилга олиб ўтдингиз. Албатта, партия ходимига технологияга аралашиш гўё керакмасга ўхшайди. Аммо... Мен бунда конкрет вазиятга қараб, иш тутиш лозим, деб ўйлайман. Айтайлик, чорвачиликни интенсивлаш, озуқа базасини мустаҳкамлаш, озуқа экинлари экиладиган майдонларни кенгайтириш, улар ҳосилдорлигини кескин оширишни талаб қилиши хусусида ҳеч ким баҳслашмайди. ВАСХНИЛ олимлари колхоз ва совхозларга қора шудгорларни кенгайтиришни маслаҳат беришади. Бизнинг областда эса бундай имкониятлар деярли йўқ. Қишлоқ хўжалиги министрлигидагилар эса бунга қатъиян қаршилик кўрсатишади: ғалла экинзорлари камайиб кетар эмиш. Технология масаласи-чи? Унга ҳам аралашиш керакмасми?

Яхши, аралашмаймиз. Унда аҳвол нима бўлади? Яна мисол келтирай. Бизнинг областимиз зиғир планини бажара олмади. Мутахассислар унинг сабабларини таҳлил этишди. Шунда ҳамма гап муддатларда эканлиги маълум бўлди. Кимки эртароқ экиан бўлса, у ҳосил олди. Кечикканлар эса, кўп нарсадан маҳрум бўлиб қолдилар.

Албатта, «назорат қилиш»нинг муҳим шакли — кадрлар танлашни яхшилашдир. Шунга эришиш керакки, ҳар бир киши тўғри қарорга кела билсин, ҳар бир киши ўз жойида топшириклан ишга юксак масъулият билан чуқур ёндашсин. Бу ғап ҳамма даражадагиларга тегишли. Шу нарса таъминланган чоғда аралашиш ўз-ўзидан йўқолади. Бироқ, ҳозирча бунга эришиб бўлмаяпти. Шу туфайли область партия комитети министрликлар, идоралар бизга ағдараётган масалаларни ҳал қилишга баъзан мажбур бўляпти.

М. Мусахонов. Улар кўпинча ўзларига бўйсунувчи корхоналарнинг планларини камайтириш томонга таҳрир қилишга интилишади. Масалан, фақат 1982 йилнинг ўзида бизда 122 та корхона плани турли министрликлар ва идоралар томонидан камайтирилди. Область партия комитетининг қатъияти туфайли охир оқибатда планларнинг камайтирилишига йўл қўйилмади.

Турли йўллар билан таъсир ўтказишга тўғри келади. Зарурат туғилганда, бюро мажлисларига, пленумларга министрларни, идораларнинг раҳбарларини таклиф қиламиз. Агар улар билан умумий тил топа олмасак, республика Компартияси Марказий Комитетига мурожаат қиламиз. КПСС Марказий Комитети 1982 йил ноябрь Пленумида таъкидлаб ўтилганидек, барча бўғинларда интизомни мустаҳкамлаш, талабчанликни ошириш, инерция кучини енгиш, ишёқмас, кўзбўямачи одамлардан қатъият билан халос бўлиш керак. Область партия комитети шундай йўлни қатъийлик билан олиб боришга қаракат қиляпти.

В. Клюев. Сиз енгил ҳаёт ва шовқин-суронли самарадорликни яхши кўрувчи кишилар ҳовурини босиб қўйишга кўпинча тўғри келишига эътиборни қаратдингиз. Қарабсизки, бир ўртоқ, хўжалик механизмининг такомиллашмаганини баҳона қиляпти. Тўғри, бу камчилик бор, биз уни тузатиш учун ҳали кўп иш қилишимиз даркор. Лекин шуни қарангки, хўжалик юритиш практикасидаги энг кўп қўпол хатолар, қонунлар ва шартларни бузишга кўпинча ё ўз соҳасини яхши билмайдиган кишилар йўл қўяди, баъзан эса мавжуд қийинчиликлар соясида уни қалқон қилиб, энг аввало, ўзининг тор мақсадлари йўлида фойдаланадилар. Ҳақиқий, объектив қийинчиликларни баъзи учар хўжалик ходимларининг «мумкин бўлган жойдан» юлиб олишга бўлган чайқовчилик интилишидан аниқ фарқлаб олиш муҳимдир.

Бу ўринда бошланғич партия ташкилотлари янада принципиалроқ позицияда туришлари керак. Сизнинг республикангизда бўлгани каби бизнинг областда ҳам КПСС Марказий Комитетининг сўнгги қарорларидан хулоса чиқармаган коллективни тополмайсиз. Партия бу қарорларда бажарилган ишларни жуда ўткирлик ва талабчанлик билан баҳолади ва янги вазифаларни қўйди. Биз жойлардаги бошланғич партия ташкилотлари коллективларни ижодий меҳнатга тўлароқ сафарбар қилишларига интилмоқдамиз.

* * *

Суҳбат давомида бу катта проблеманинг бошқа жиҳатлари ҳам тилга олиб ўтилди. Суҳбатдошлар омма орасидаги ишларни такомиллаштириш, қабул қилинган планлар ва мажбуриятларнинг сўзсиз бажарилишига эришиш керак, деган фикрда якдил эдилар.

Суҳбатни «Правда»нинг махсус мухбири А. ЧЕРНЯК ёзиб олди.

(«Правда», 1983 йил 27 февраль).

МАДАНИЯТ ХОДИМЛАРИНИНГ ВАЗИФАЛАРИ

28 февраль куни СССР Маданият министрлиги коллегияси билан Маданият ходимлари касаба союзи марказий комитети президиумининг иттифоқдош республикалар маданият министрлари, маданият ва санъат муассасалари, ижодий союзларнинг раҳбарлари иштирокида кенгайтирилган мажлиси бўлди.

КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюроси аъзолигига кандидат, СССР маданият министри П. Н. Демичев КПСС XXVI съезди, КПСС Марказий Комитети 1982 йил ноябрь Пленуми қарорлари, КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари Ю. В. Андроповнинг шу Пленумда сўзлаган нутқида баён этилган қоида ва хулосалар асосида тармоқнинг ўтган йилги якунлари ва бу йилги вазифалари тўғрисида доклад қилди.

Совет маданияти ва санъатининг ривожланиш жараёнлари анализ қилинди, коммунистик ижтимоий муносабатларни шакллантиришда, шу йил ва умуман беш йиллик план топшириқларини бажаришда уларнинг ролини ошириш вазифалари белгиланди. Ривожланган социализм даври маданияти ва санъатининг бош йўли — коммунистик қурилиш вазифаларини ҳал этишда актив қатнашишдан иборат эканлиги таъкидланди.

Шу билан бирга маданият ва санъат органлари ҳамда муассасаларининг фаолияти ҳали замонавий талабларга тўла даражада жавоб бермаётганлиги айтиб ўтилди. Онгли, чинакам социалистик давлат ва меҳнат интизомини қарор топтириш учун, хўжасизлик ва исрофгарчиликка қарши, буржуа идеологияси ва ахлоқига қарши курашни активлаштириш зарурлигига алоҳида эътибор жалб этилди. Маданият ва санъат органлари билан муассасаларининг ишини янада такомиллаштириш тадбирлари белгиланди.

(ТАСС).

ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИДА

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми алоқа воситаларини ривожл

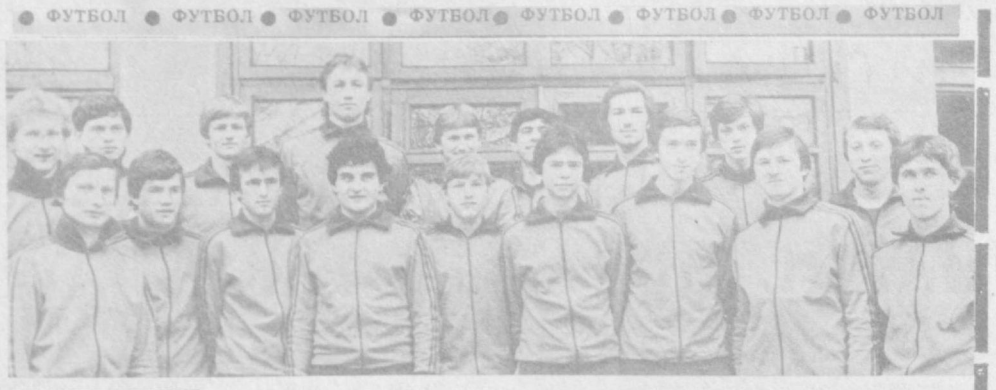

ХАЛҚАРО ТУРНИР

МАВСУМНИ ЎСМИРЛАР БОШЛАШАДИ

СУРАТЛАРДА: СССРнинг иккинчи ўсмирлар терма командаси футболчилари; команда тренери Г. Абрамович, команда врачи В. Башоков, команданинг катта тренери Б. Игнатьев.

М. Нурмуҳаммов фотолари.

3 март кунн «Пахтакор» Марказий стадионида футбол бўйича анъанавий XIII Халқаро ўсмирлар турнирининг тантанали очилиш маросими бўлади.

Футбол оламида энг машҳур бўлган бу мусобақа мамлакатимизда ўн икки йилдан буён ташкил этилмоқда. Тўғрисини айтганда, бу турнирга ўзига хос яна бир сифатдош кўшилиб у «Тонкент турнири» деб атала бошлади. Мусобақаларни юксак савияда ташкил этиш, меҳмондўстлик, хуштавозелик турнир қатнашчиларининг эътиборига сазовор бўлди. Тошкентликлар турнир иштирокчиларини ҳамиша самимий кутиб олишяпти. Уларга шаҳарнинг диққатга сазовор жойларини кўрсатишмоқда.

...«Мана, ўнг қанот бўйлаб шиддатли ҳужум уюштирилди, тўп майдон марказига узатилди ва Польша терма командасининг ҳужумчиси Смолярек боши билан уни ГФР терма командасининг дарвозасига йўллади». Бу жумлалар футбол бўйича Жаҳон биринчилиги мусобақалари ҳақидаги репортаждан олингани йўқ. Балки аввалги йилларда ўтказилган Тошкентдаги турнир ҳақида газетада эълон қилинган мақоладан олингандир. Дарҳақиқат, ёш Смолярек илк марта ўзини бизнинг шаҳримизда, Тошкентда кўрсатди. Ўтган йили эса футбол бўйича Жаҳон биринчилигида Польша терма командаси составида ҳам жуда яхши қатнашди. Шунинг учун ҳам Тошкентда ташкил этилаётган бу турнирни футбол талантларини аниқлаб берадиган ўзига хос кўрик дейиш мумкин. Бессонов, Гуринович, Оганесян, Виктор Чанов сингари ҳозир машҳур спортчилар катта футболга йўлланмани шу ерда олишган эди.

Бу йил Тошкентдаги турли ташкилотлар томонидан таъсис этилган фахрли совринлар учун Болгария, Венгрия, ГДР, Польша, Швеция, СССРнинг биринчи ва иккинчи, РСФСР, Украина ва Ўзбекистон терма командалари баҳсдашадилар. Учрашувлар «Пахтакор», «Старт», «Текстильщик», Тошкент трактор заводи стадионлари ва «Қибрай» спорт комплексида ўтказилади.

Халқаро турнирни ўтказувчи ташкилий комитет аъзолари ўтган шанба куни майдонлар, ечиниш хоналари, судьяларнинг хоналари ва бошқа зарур жиҳозларни кўриб чиқишди. Текширишдан кейин ҳамма нарса турнирни ўтказишга тахт эканлиги маълум бўлди. Спортчилар шаҳримиздаги энг яхши меҳмонхоналарда яшашмоқда. Командалар транспорт билан таъминланган, машқ ўтказиш ва назарий машғулотларни ташкил этиш учун барча шароит яратилган. Азалий анъанага кўра шаҳримиз комсомоллари командаларни ўз оталиқларига олишди.

Мусобақалар бошланишц олдидан биз айрим командаларнинг тренерлари билан учрашдик.

— Тошкентда ўтказиладиган турнир, — деди СССРнинг биринчи терма командаси катта тренери С. Мосягин, — ҳақиқий жанговар командани ташкил этишда муҳим звено ҳисобланади. Биз албатта, биринчи ўринни эгаллашга ҳаракат қиламиз. Биз учун асосий нарса шу йилнинг иккинчи апрелида Москвада Польша командаси билан бўладиган УЕФА биринчилиги учрашувига тайёргарлик кўришдир. Составни синовдан ўтказамиз, ҳужумкор ва комбинацияли ўйин кўрсатишни такомиллаштирамиз.

— Бизнинг командамиз, — дея таъкидлади СССРнинг иккинчи терма командаси катта тренери Б. Игнатьев, — келажакни кўзлаб ташкил этилган. Шу йигитларга 1984 йили Москвада ўсмирлар ўртасида ўтказиладиган Европа биринчилигида мамлакатимиз шарафини ҳимоя қилишга тўғри келмоқда. Шу боисдан ҳам Тошкентдаги турнирда мамлакатимиз терма командасининг бўлажак аъзолари синовдан ўтадилар. Турнир ташкилотчилари барча командалар, шу жумладан биз учун ҳам яхши машқ ўтказиш, мазмунли ҳордиқ чиқариш учун барча шароитни муҳайё этишган. Бунинг устига об-ҳавонинг яхшилигини айтмайсизми. Гўё Тошкент баҳори футболни очиқ дил билан кутиб олаётгандек. Биз турнир бошланиши олдидан Владивосток шаҳрининг «Луч» командаси билан ўртоқлик учрашуви ўтказдик. Ҳисоб очилмаган бўлса-да, командамиз аъзоларига катта фойда келтирди.

Шундай қилиб, 3 март куни соат 16 да «Пахтакор» Марказий стадионида турнирнинг тантанали очилиш маросими бўлади. Кейин майдонга СССРнинг биринчи ва Швеция терма командлари чиқади. Ўзбекистон терма командаси эса шу куни Қибрайда Болгария терма командаси билан беллашади.

М. ОТАХОНОВ,
В. СТУЛИН.

СССР КУБОГИНИНГ 1/16 ФИНАЛ УЧРАШУВИ

ЎХШАШ БЎЛМАГАН БЎЛИМЛАР

«Пахтакор» — АСК (Хабаровск) — 2:1 (2:0)

Ҳеч қачон биллур совринн учун ўтказиладиган кураш бунчалик тезкор бўлмаган эди. 19 февраль куни биринчи лига вакиллари Кубок учун курашни бошлашди. Орадан беш кун ўтганидан кейин бу курашга олий лига вакиллари ҳам қўшилдилар. 19 мартда эса СССР Кубогини қўлга киритиш учун кураш олиб борадиган икки команда маълум бўлди. Шулардан кўрининб турибдики, барча учрашувлар ниҳоятда муросасиз ўтмоқда. Бошқа учрашувларда ҳам бу нарса исботланди.

Бу йил «Пахтакор» стадионида биринчи марта ўтказилган учрашувда пахтакорчиларнинг устунлиги равшан кўрининб турди, дейиш мумкин эди. Олмаоталик судья Виктор Абгольцнинг ишораси билан учрашув бошланди. Майдон эгалари шиддатли ҳужумга киришдилар. Улар тез ҳаракат қилиб майдоннинг барча участкаларида чиройли ўйин кўрсатишди.

Марат Кабаев, Игорь Семенко бир неча марта қанотлар бўйлаб олдинга ўтиб боришди. Маълумки, улар олдинги маррада ҳаракат қилишаётган эди. Учрашувнинг бешинчи минутида Мустафо Билолов сингари мамлакатимиз Олимпиада терма командаси сафига чақирилган пахтакорчи Марат Кабаев ўзини кўрсатиши мумкин эди. У икки ҳимоячини чаққонлик билан алдаб ўтиб меҳмонларнинг дарвозабони В. Кушнарёв билан яккама-якка чиқди. Бироқ ҳал қилувчи дақиқада у хатога йўл қўйди.

Шунга қарамасдан Марат Кабаев дарвозани нишонга олишга муваффақ бўлди. Бу сафар Игорь Семенко катта тезликда олдинга бораётиб тўпни Якубикдан қабул қилиб олди. У жарима майдонига кирди. Худди шу пайт уни йиқитишди. Жарима тўпи белгиланди. Андрей Якубик ниҳоятда усталик билан тўпни дарвоза олдида турган Марат Кабаевга етказиб берди. У тўпни боши билан дарвозага йўллади— 1:0.

Учрашувнинг ўн еттинчи минутида яна жарима белгисидан тўп тепиш белгиланди. Бу имкониятдан Андрей Якубик усталик билан фойдаланди ва тўпни дарвозага йўллаб ҳисобни 2:0 га етказди.

Аммо учрашувнинг иккинчи бўлимида майдондаги вазият ўзгарди. Назаримизда пахтакорчиларнинг ҳали унча уюшмаган коллективлар билан бўлган учрашувларда қўпол хатоларга йўл қўйиш «касали»ни тузалмаганга ўхшайди. Улар иккинчи бўлимда тезликни ниҳоятда пасайтириб юборишди.

Учрашувнинг эллигинчи минутида рақиб команда составидаги ягона спорт мастери Владимир Сусин чап қанотда пахтакорчиларнинг ҳимоячиларини алдаб ўтиб тўпни жарима майдонига узатди. Уни С. Нечаев бош билан дарвозага йўллади—2:1. Меҳмонлар яна бир неча марта чиройли ҳужум уюштиришди. Лекин имкониятлардан фойдалана олишмади.

«Пахтакор» СССР Кубоги учун биринчи учрашувда қуйидаги составда майдонга чиқди: Яновский, Бойматов, Билолов, Журавлёв, Денисов, Петрушин, Бондаренко, (Исломов, 63), Якубик, Семенко, Новиков (Жилкин, 46), Кабаев.

«Пахтакор» Кубок учун навбатдаги учрашувни 3 март куни ўз майдонида Москванинг «Динамо» командаси билан ўтказади.

Э. АВАНЕСОВ.

СУРАТЛАРДА: учрашувдан лавҳалар.

Р. Загратдинов фотолари.

Редактор
Ш.О.УБАЙДУЛЛАЕВ.

ГИЛАМЛАР — ХИМЧИСТКАГА

Бу сўзларни тез-тез эшитиб қоламиз. Биз уларга аҳамият бермаймиз. Аммо, вақти келиб, уйимиздаги илгари тароват ва ранг-баранг бўёқларда товланиб турган, эндиликда чанг босган ва хиралашиб қолган гиламга назар соларканмиз, беихтиёр юқоридаги сўзларни эслаймиз.

«ХИМЧИСТКА» ФАБРИКАСИ ва 6-ФИЛИАЛИ гиламларни химиявий тозалаш учун қабул қилади. У Марказ —26 турар жой массивида жойлашган. Хўш, гиламни топшириш учун нима қилиш керак?

Дастлаб, сиз справкалар беришга мўлжалланган 42-56-57 телефони бўйича қўнғироқ қилишингиз лозим. Сиз гиламингизни тозалаш учун олтиш ҳақида маълумот оласиз. Транспорт муаммоси ҳам ҳал этилади. Уйингизга махсус машина етиб боради, у гиламингизни олиб кетади ва тозаланган ҳолда қайтариб олиб келади. Бу хизмат учун алоҳида ҳақ тўланади.

Эҳтимол, гиламингизни реставрация қилиш —тўзиб кетган чекка қисмларини тартибга солиш, кесик жойлари ва куя еган тешикларини йўқотиш лозимдир. Бундай барча ишлар «Химчистка» фабрикасида бажарилади. Ва сиз ўз гиламингизни деярли янги ҳолда оласиз.

Шу филиалнинг ўзида кийим ва бошқа нарсалар ҳам тозалашга қабул қилинади. Шундай экан, уйингизга машина келганда, бу хизмат туридан ҳам фойдаланишни унутманг.

«ХИМЧИСТКА» ФАБРИКАСИ.

ТЕАТР

НАВОИЙ НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК КАТТА ТЕАТРИДА — 1/III да **Флория Тоска**, 2/III да **Спартак**, 3/III да **Дилором**.

ҲАМЗА НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК ДРАМА ТЕАТРИДА — 1/III да **Кузнинг биринчи куни**, 2/III да **Юрак операцияси**.

ЦИРК

ТОШКЕНТ ДАВЛАТ ЦИРКИДА— 2/III да **«Аралаш ҳайвонлар группаси» аттракционининг гастролларн** (19.30).

КИНО

1, 2 МАРТДА

«ТРЮКАЧ» — **Санъат** саройи (11, 13.30, 16, 18.15, 20.30, телефон 44-21-74), **Чайка** (11, 13.30, 16, 18.30, 21.00, телефон 77-06-20), **Тошкент Советининг 50 йиллиги номли** (11, 13.30, 16, 18.30, 21.00), телефон 78-47-25), **Нунус** (11, 13.30, 16, 18.30, 18.30, 21.00, телефон 46-70-69), **Қозогистон** (11, 14, 17, 20.00; 15, 18, 21.00, телефон 35-24-92), **Дружба** (11, 14, 17, 20.00; 12, 15, 18, 21.00, телефон 66-15-75).

«36-80 КВАДРАТДАГИ ҲОДИСА» — **Ватан** (жуфт соатларда), **Мир** (тоқ соатларда, телефон 91-08-30).

«СЕВСАНГ СЕВАВЕР, АММО АҚЛИНГНИ ЙЎҚОТМА» — **Москва** (тоқ соатларда, телефон 33-05-01); **Тинчлик** (жуфт соатларда, телефон 53-86-07).

«БУТПАРАСТ СОҲИБЖАМОЛ» — **Ўзбекистон ССРнинг 25 йиллиги номли** (тоқ соатларда, телефон 53-65-87), **Ҳамза номли** (жуфт соатларда), телефон 91-14-61).

«ТУРМУШ ҚУРАЙЛИК» — **ВЛКСМнинг 30 йиллиги номли** (жуфт соатларда, телефон 43-44-52), **Искра** (жуфт соатларда, телефон 39-14-59).

«ПАРВОЗДАГИ ЎЛИМ» — **Лисунов номли** (тоқ соатларда, телефон 36-34-02).

«СУЮНЧИ» — **Кўнча** (тоқ соатларда, телефон 42-39-74).

«Ташобликолхозстрой» трестининг

25-колхозлараро ихтисослашган кўчма механизация колоннасига автокранчилар

КЕРАК

Турар жой берилади.

Бизнинг адрес: Тошкент область, Оржоникидзе райони, Тузель қишлоқ совети, Чингелди посёлкаси («Шастри» автостанцияси — «Чингелди» автобусининг сўнгги бекати).

МАГАЗИНГА ТАКЛИФ ЭТАМИЗ

«ТОШКЕНТ» САВДО ФИРМАСИНИНГ 10-МАГАЗИНИ

КАТТА ОЛМАЗОР ТРАССАСИ, 11-УИДА ЖОЙЛАШГАН. Бу ерда тикув буюмлари ва пойафзал, трикотаж ва газмол, чарм-галантерея ва парфюмерия буюмларини харид қилиш мумкин.

ЭРКАКЛАР КОСТЮМЛАРИ

МОДА ҚАНЧАЛИК ЎЗГАРМАСИН, КОСТЮМ ДОИМО ЭРКАКЛАРНИНГ СЕВИМЛИ КИЙИМИ БЎЛИБ ҚОЛАДИ.

Тикув буюмлари бўлимида эркакларнинг чет элларда тикилган, тўқ кулранг, кумушсимон рангдаги костюмлари бор. Размери — 52, 56, 58, Баҳоси— 131 сўм ва 110 сўм. Бу ерда сизга оч жигарранг костюмларни ҳам таклиф этадилар. Размери— 44—58, 52;

ШУ БЎЛИМДА:
ўғил болаларнинг мактаб формалари;
жигарранг, кулранг ва кўкрангли эркакларнинг кримплен шимлари мавжуд. Размери — 46. Баҳоси — 42 сўм, 10 тийин (Тошкент тикувчилик ишлаб чиқариш бирлашмаси).

ТРИКОТАЖ ДОИМ МОДАДА

Трикотаж иссиқ ва қулай. У модали, кўркам, ихчам, осон ювилади ва тозаланади.

Трикотаж буюмлари бўлимида сиз жемперлар, водолазкалар, эркаклар кўйлакларини, аёллар жакетларини, трикотаждан ишланган ички кийимларни сотиб олишингиз мумкин.

ТУРЛИ ГАЗЛАМАЛАР КЕРАК

Биз баҳор ва ёз учун енгил ва кўркам газламалар танлашни маслаҳат берамиз.

Магазинда турли-туман ёзги газмоллар мавжуд: чет эл шифони (ранги— тўқ қизил ва сабзиранг), тўқ тусдаги гулли ипак (ХХР), чет эл трикотаж полотнолари (ранги — малина ферза рангларида ва зангори), турли-туман гулли ацетат ипак, сидирға ва гулли крепдешин.

Парфюмерия бўлимидаги токча ва пештахталардан мамлакатимизда ва чет элларда ишланган — «Елена», «Желаю счастья», «Фа-де-фа», «Оригинал», «Успех» «Незнакомка» каби атирларнинг нафис идишчалари жой олган.

Бу ерда эркакларга «Командор», «Тореадор» ва бошқа хил одеколонларни таклиф этишади.

СУМКАСИЗ ЮРИШ МУМКИНМИ?

Албатта, йўқ. Биз кўплаб майда-чуйдалар —калитлар, қопчиқ, «косметичка», ҳужжатлар сақланадиган сумкани магазинга ҳам, театрга ҳам бирга олиб борамиз.

Чарм-галантерея секциясида чет элларда ва мамлакатимизда ишланган калта ва узун тасмали сумкаларни сотиб олиш мумкин.

Магазин қуйидаги адресда жойлашган: Тошкент шаҳри, Катта Олмазор трассаси, 11-уй (10, 88-автобуслар; 27-трамвайнинг «Шимолий Олмазор» бекати).

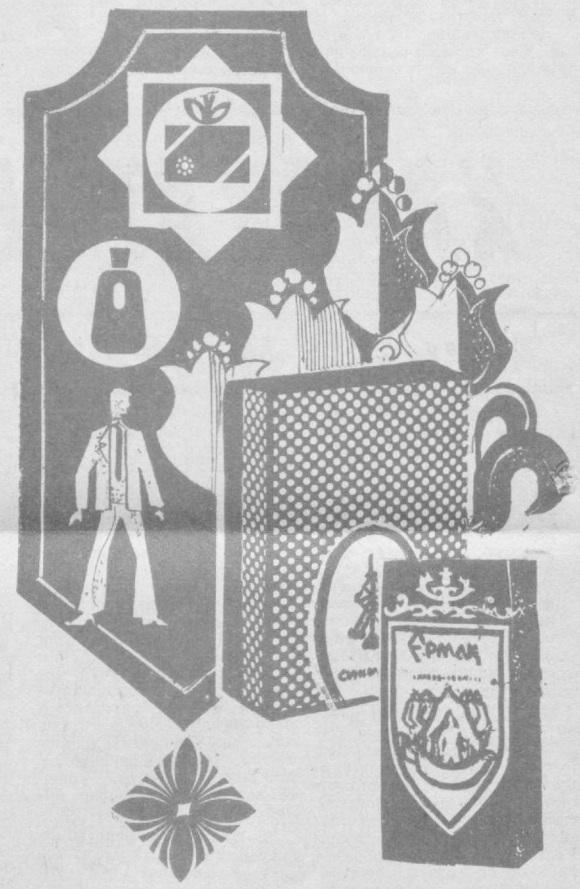

Иш вақтлари —11.00 дан 20.00 гача.
Танаффус —14.00 дан 15.00 гача.
Дам олиш куни — якшанба.

«ТОШКЕНТ» САВДО ФИРМАСИ.

«СОЮЗТОРГРЕКЛАМА» Бутуниттифоқ бирлашмасининг Ўзбекистон агентлиги

ТВ

1 МАРТ— СЕШАНБА

Марказий телевидениенинг «Восток» программаси

18.30 «Спорт ҳафталиги». 19.00 Халқ куйлари. 19.15 «Дунё воқеалари». 19.30 Сиёсий шарҳловчи В. П. Бекетов телетомошабинларнинг хатларига жавоб беради. 20.00 Ф. Лист. «Венгерча рапсодия» №6. 20.10 «Революция куйчиси». Кўп серияли телевизион бадиий фильм премьераси. (Машҳур ўзбек адиби Ҳамза Ҳакимзода Ниёзийнинг ҳаёти ва фаолиятига бағишланган «Оловли йўллар» киноромани(нинг давоми). 1-серия («Ўзбекфильм»). 21.30 «Время». 22.05 «Балет ҳақида». 23.35 «Дунё воқеалари».

Марказий телевидениенинг иккинчи программаси

18.30 Янгиликлар. 18.50 Ҳужжатли фильм 19.00 «Сиз яратган бог». 19.30 «Совет Иттифоқига хизмат қиламан!» 20.30 «Тунингиз хайрли бўлсин, кичкинтойлар». 20.45 «Халқаро панорама». 21.30 «Время». 22.05 Турмуш икр чикрлари». Телевизион бадиий фильм. 23.10 «Рассомлар ҳақида қиқоялар». О. Домье.

Ўзбекистон телевидениесининг программаси

I

18.00 Кўрсатувлар программаси. 18.05 «Қушлар байрами». Фильм-концерт. 18.15 «Ўсмирлар ижоди». 18.45 «Биз ватанпарвар-интернационалистлармиз» (рус.). 19.30 «Ахборот» (рус.). 19.50 «Шеърият билан учрашув». Э. Воҳидов. 20.30 «Ахборот». 21.00 Ёш ижрочилар концерти. 21.30 Москва. «Время». 22.05 «Бугун дунёда нима гап?» Халқаро аҳвол кундалиги.22.25 Телевидение экранида биринчи марта. «Табор кўкка интилади». Бадиий фильм.

II

18.05 Кўрсатувлар программаси. 18.10 «Терек —дўстлик дарёси». Телевизион ҳужжатли фильм. 19.00 Сиртдан ўқиётган студентлар учун. Физика. 20.00 Янгиликлар. 20.20 Совет давлати ва ҳуқуқи асослари. Гражданлик ҳуқуқи. 20.50 «Меҳнат». Телевизион фильм. 21.00 Ўқитувчи экрани. Ўзбек тили дарсларида эшитиш машқлари (рус.). 21.30 МТ II.

2 МАРТ— ЧОРШАНБА

Марказий телевидениенинг «Восток» программаси

9.00 «Время». 9.40 «Волгада шундай бир қоя бор». Мусикали кўрсатув. 10.45 «Революция куйчиси». «Оловли йўллар» туркумидан кўп серияли телевизион бадиий фильм. 1-серия. 12.05 Янгиликлар. 15.00 Янгиликлар. 15.20 «СССР халқларининг қардошлик онласида». Телевизион ҳужжатли фильмлар. 16.20 «Стадион ҳамма учун». 16.50 «Сафимизда бирорта ҳам қолоқ бўлмасин». «Красний Аксай» (Ростов-Дон) заводи коллективининг меҳнат интизомини мустаҳкамлаш тажрибаси ҳақида. 17.05 «Горичилар, қаердасиз!» 17.50 Телевизион ҳужжатли фильм. 18.15 «Ёшлар адреслари». 19.15 «Дунё воқеалари». 19.30 «Олтин балиқча». Илмий-оммабоп фильм. 19.40 Магнитогорск шаҳар Давлат хор капелласининг концерти. 20.05 «Революция куйчиси». «Оловли йўллар» туркумидан кўп серияли телевизион бадиий фильм премьераси. 2-серия. 21.30 «Время». 22.00 Футбол бўйича Европа чемпионларининг кубоги. 1/4 финал. «Динамо» (Киев) — «Гамбург» (ГФР). Тбилисидан олиб кўрсатилади. Танаффус пайтида (22.45)— «Агар соғлом бўлай десанг». 23.45 «Дунё воқеалари».

Марказий телевидениенинг иккинчи программаси

18.30 Янгиликлар. 18.50 РСФСР халқ артисти К. Лисовский концерти. 19.30 «Қишлоқ янгиликлари». 20.30 «Тунингиз хайрли бўлсин, кичкинтойлар». 20.45 «Мўъжизасиз —мўъжизалар». Кинолента. «Уфқ» №28. 21.30 «Время». 22.00 «Қирол —буги». Бадиий фильм. 21.15 Бирма миллий рақс ансамбли ижро этади.

Ўзбекистон телевидениесининг программаси

I

11.25 Кўрсатувлар программаси. 11.30 Физика. «Еругликнинг квант назарияси». 12.00 Болалар учун. «Войчечак» (такрорий). 12.30 Химия. Силикат саноати.

17.45 Кўрсатувлар программаси. 17.50 Ўзбекистонда Бутуниттифоқ Болалар ва Ўсмирлар музикаси ҳафталигининг очилиши. Я. М. Свердлов номидаги концерт залидан трансляция пайтида ёзиб олинган. 19.10 КПСС Марказий Комитети ноябрь (1982 йил) Пленуми қарорлари — ҳаётга! «Меҳнат ва ишлаб чиқариш интизомини мустаҳкамлайлик». 19.30 «Ахборот» (рус.). 19.45 «Тошкентнинг олтин кузи» Бутуниттифоқ санъат фестивали. В. И. Ленин номидаги СССР халқлари дўстлиги саройидан трансляция пайтида ёзиб олинган. 20.30 «Ахборот». 20.50 «Тошкентнинг олтин кузи» Бутуниттифоқ санъат фестивали (давоми). 21.30 Москва. «Время». 22.00 Ўзбекистон қишлоқ хўжалиги илғорлари қурултойи залидан репортаж. 22.30 «Муҳаббатнома». Бадиий фильм. 23.55 Янгиликлар.

II

18.10 Кўрсатувлар программаси. 18.15 Сиртдан ўқиётган студентлар учун. Физика. 19.15 «Ёшларнинг ижоди ва изланиши» (рус.). 19.45 «Енисей»нинг ёш денгизчилари». Телевизион фильм. 20.00 Янгиликлар. 20.20 Врач маслаҳати. 20.30 Абитуриентлар учун. Математика. 21.30 МТ II.

Тошкент шаҳар Совети ижроия комитетининг кинолаштириш бошқармаси коллективи Тошкент шаҳар давлат кино тармоғининг кекса ходимларидан бири, Улуғ Ватан уруши қатнашчиси

Зокир ЗОҲИДОВнинг

вафот этганлигини чуқур қайғу билан билдириб, марҳумнинг оила аъзоларига таъзия изҳор қилади.

Тошкент шаҳар ҳунар-техника таълими бошқармаси ва 139-техника билим юрти коллективлари шу билим юртининг директори М. С. Самигов га акаси

Миразиз САМИҒОВнинг

вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор қиладилар.

4 ТОШКЕНТ БЕТ ОҚШОМИ

«ТОШКЕНТ ОҚШОМИ» («ВЕЧЕРНИЙ ТАШКЕНТ») -орган Ташкентского горкома КП Узбекистана и Ташгорсовета.

БИЗНИНГ АДРЕС: 700000, Тошкент— ГСП Ленин кўчаси, 41 ТЕЛЕФОНЛАР: секретариат — 33-57-02, бўлимлар: партия турмуши — 32-53-83; қурилиш, хўжалиги —32-57-83; совет қурилиши ва ҳуқуқ —32-54-19; фан, мактаб ва олий ўқув юртлари—32-53-10; адабиёт ва санъат —32-56-81; ахборот —33-28-95; спорт ва ҳарбий-ватанпарварлик ишлари —32-55-32; хатлар —33-29-70; эълонлар бўлими —33-81-42; нашриёт диспетчери —32-78-94; нашриёт телефон станциясининг навбатчилари —33-90-50.

1 МАРТ, 1983 й. Р — 19013. Газета Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг Меҳнат Қизил Байроқ орденли босмахонасида офсет усулида босилган.